

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Barbora Zvěřinová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Historický ústav

Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku

Bakalářská práce

Autorka: Barbora Zvěřinová

Studijní program: Historie se zaměřením na vzdělávání

Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání - maior

Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání – minor

Vedoucí práce: doc. PhDr. Veronika Středová, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.

Hradec Králové 2023

Zadání bakalářské práce

Autor: Barbora Zvěřinová
Studium: F20BP0296
Studijní program: B0114A120001 Historie se zaměřením na vzdělávání
Studijní obor: Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání, Historie se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku

Název bakalářské práce Tomáš Garrigue Masaryk in the American Press
A):

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce na téma *Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku* se zaměřuje na epizody Masarykova života strávené ve Spojených státech amerických. Konkrétně se práce zaměřuje na aspekty jeho žurnalistické činnosti a reflexi jeho působení v exilu. Práce vychází z analýzy konkrétních textů publikovaných v americkém tisku. První část práce si klade za cíl představit působení T. G. Masaryka v exilu se zaměřením na jeho žurnalistickou činnost na základě studia odborné literatury a dobové publicistiky. Druhá část se zaměřuje na reflexi Masarykovy osobnosti v americkém tisku, a to i v odborných časopisech. Na základě analýzy těchto textů by měl být vytvořen obraz Masarykova vnímání v USA.

BROZ, Ales, *President Masaryk, Creator of the Czechoslovak Republic*, *Current History* 24 (1), 1926, s. 48-53.

BUREŠOVÁ, Jana – PELIKÁNOVÁ, Jitka, *Studie z dějiny emigrace*, Olomouc 2010.

FILÍPEK, Jan, *Odlesky dějin: československého exilu*, Praha 1999.

GAĐOUŘEK, Ivan, *Má cesta k Masarykově a s Masarykem: Několik poznámek o recepci Masarykova myšlení u nás i na Západě / My Way to Masaryk and with Masaryk: A few remarks concerning the reception of Masaryk's thoughts in the Czech Lands and Western countries*, *Sociologický časopis* 34 (4), 1990, s. 477-482.

HÁLKOVÁ, Daniela, *Masarykův exil. Svědectví doptná*, *Historie a vojenství* 52 (1), 2003, s. 74-86.

HÁLKOVÁ, Daniela, *Role propagandy ve válečných aktivitách T. G. Masaryka od vypuknutí války do ledna 1917*, *Historie a vojenství* 1, 2000, s. 14-37.

KOVTUN, Jiří, *Masaryk and America: Testimony of a relationship*, Washington 1998.

KUCÍK, Štefan – ŠVORC, Peter, *Česko-slovenský zahraniční odboj v USA (1914-1918)*, in: Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd, Brno 2013, s. 49-64.

MASARYK, Tomáš Garrigue, *The meaning of Czech History*, Chapel Hill 1974.

ORZOFF, Andrea, *"The Literary Organ of Politics": Tomáš Masaryk and Political Journalism*, *Slavic Review* 63 (2), 2004, s. 275-300.

OPAT, Jaroslav, *Průvodce životem a dílem T. G. Masaryka: česká otázka včera a dnes*, Praha 2003.

PALEČEK, Pavel, *Exil a politika: historici a nejnovějších dějinách a o sobě*, Tišnov 2004.

POLÁK, Stanislav, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 1990.

RECHČÍGL, Miroslav, *Češi se ve světě neztratí, natož v Americe: medaillonky ze života českých vystěhovalců*, Olomouc 2020.

SEATON-WATSON, Robert William, *President Masaryk in Exile*, *The Slavonic Review* 3 (9), 1925, s. 609-621.

STEED, Wickham, *Thomas Garrigue Masaryk. The Man and the Teacher*, *The Slavonic and Eastern European Review* 8 (24), 1930, s. 465-477.

SOUBIGOU, Alain, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 2004.

Prameny

MASARYK, Tomáš Garrigue, *A Message from President Masaryk*, *The Slavonic and Eastern European Review* 7 (20), 1929, s. 241-244.

MASARYK, Tomáš Garrigue, *The Slavs after the War*, *The Slavonic Review* 1 (1), 1922, s. x+2-23.

MASARYK, Tomáš Garrigue (ed.), *Korespondence T.G. Masaryk - Velká Británie*, Praha 2020.

Americký tisk

Evening Star (1902-1918)

New York Tribune (1918)

Omaha Daily Bee (1907)

The Bismarck Tribune (1918)

The Evening World (1918)

The Manning Times (1918)

The North Platte Semi-Weekly Tribune (1918)

The St. Louis Republic (1902)

The Washington Herald (1907)

Zadávatel pracoviště: Historický ústav,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Veronika Štředová, Ph.D.

Oponent: prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 2.2.2022

Prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením paní doc. PhDr. Veroniky Středové, Ph.D., a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 23. 6. 2023

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí práce paní doc. PhDr. Veronice Středové, Ph.D., za veškerou pomoc a laskavý přístup. Dále bych ráda poděkovala své rodině a partnerovi za jejich trpělivost a pomoc.

Anotace

ZVĚŘINOVÁ, Barbora, *Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku*, Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, s. 75, 2023.

Bakalářská práce na téma *Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku* se zaměřuje na epizody Masarykova života strávené ve Spojených státech amerických. Konkrétně se práce zaměřuje na aspekty jeho nejen politické činnosti a reflexi jeho působení v exilu. Práce vychází z analýzy konkrétních textů publikovaných v americkém tisku. Práce si klade za cíl představit působení T. G. Masaryka ve Spojených státech amerických a exilu na základě studia odborné literatury a dobové publicistiky a následně se zaměřuje na reflexi Masarykovy osobnosti v americkém tisku. Na základě analýzy těchto textů by měl být vytvořen obraz Masarykova vnímání v USA.

Klíčová slova: Tomáš Garrigue Masaryk, exil, USA, americký tisk, reflexe Masarykovy osobnosti v USA, Masarykovo vnímání v USA

Annotation

ZVĚŘINOVÁ, Barbora, *Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku*, Hradec Králové: Philosophical Faculty, Univerzita Hradec Králové, s. 75, 2023.

The Bachelor thesis on *Tomáš Garrigue Masaryk in the American press* focuses on episodes of Masaryk's life spent in the United States of America. The thesis is specifically aimed at the aspects of his political and other work, and reflection on his activity in exile. The thesis proceeds from particular texts published in the American press. This bachelor degree thesis aims to introduce the activity of T. G. Masaryk in exile, and in the USA, based on a study of scientific literature and period journalism. Consequently, the thesis focuses on the reflection of Masaryk's personality in the American press. Based on the analysis of these texts a picture of the perception of Masaryk in the USA should be created.

Keywords: Tomáš Garrigue Masaryk, exile, USA, a reflection of Masaryk's personality in the USA, a perception of Masaryk in the USA

Obsah

Úvod	9
1 Činnost před válkou	13
1.1 Edukační činnost.....	13
1.2 Politický zájem	19
2 Činnost během války	23
2.1 Diplomatické záležitosti	23
2.2 Vojenské záležitosti	32
3 Založení Československa	38
3.1 Uznání československé de facto vlády	38
3.2 Vznik Československa a zvolení Tomáše Garrigue Masaryka prezidentem ...	41
4 Masarykův život v novinových zprávách.....	52
4.1 Od kovářského pomocníka k osvoboditeli národa.....	53
4.2 Propojení USA a Tomáše Garrigue Masaryka	60
Závěr.....	65
Seznam pramenů a literatury	69

Úvod

Tomáš Garrigue Masaryk představuje zásadní osobnost české historie, která dodnes rezonuje jak v české, tak i slovenské společnosti. Masaryk se tedy zcela přirozeně řadí do čela skupiny nejdiskutovanějších historických osobností československého prostoru. Jak jeho politické působení, tak i jeho životní cesta získaly pozornost mnoha žurnalistů a historiků. Příspěvky o Tomáši Garrigue Masarykovi se opakovaně objevují v české i zahraniční publicistice, a to včetně publicistiky Spojených států amerických. Pro svoji bakalářskou práci jsem si proto jako téma vybrala téma *Tomáš Garrigue Masaryk v americkém tisku*.

Tomáš Garrigue Masaryk zaujal americký tisk mnoha různými činy. Většinou se přirozeně jednalo o aktivity alespoň určitým způsobem spojené právě se Spojenými státy americkými, či jejich představiteli. V počátcích své kariéry působil Masaryk jako profesor pražské univerzity. V této době podnikl několik cest do zahraničí, mezi kterými lze vysledovat i cestu do Spojených států amerických. V rámci této cesty po sobě zanechal svůj první odkaz, který získal pozornost amerických publicistů. Tímto jsou přednášky, které uvedl ve spolupráci s univerzitou v Chicagu.¹ Následujícím lákavým tématem se pro americký tisk stal Masarykův odchod do exilu na počátku první světové války. Masarykova snaha získat dostatečnou podporu států Dohody pro vznik samostatného československého státu ho v rámci exilu zavedla nejprve do Francie, Anglie, Ruska a následně i do samotných Spojených států amerických. Masaryk pobýval především ve Washingtonu. Zde se pokoušel co nejvíce zapůsobit na prezidenta Woodrowa Wilsona ve snaze získat jeho sympatie pro vznik Československa. Po vzniku Československa se konečně po letech strávených v zahraničí bojem za samostatnost československého národa navrátil do Prahy. Zde přijal funkci vůbec prvního prezidenta této nově vzniklé republiky. I v době jeho působení v prezidentském úřadu se nicméně Masaryk sám pokoušel o posílení vztahů se Spojenými státy americkými, které byly vytvořeny právě v době, kdy jeho primární prioritou byla svoboda jeho národa.²

¹ Alain SOUBIGOU, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 2004, s. 118.

² Stanislav POLÁK, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 1990, s. 31–40.

Masarykova osobnost, ale i období první světové války a následně první republiky se staly častými náměty v odborné literatuře. Tomáši Garrigue Masarykovi a jeho cestě k vytvoření samostatného československého státu se věnují i autoři Jaroslav Opat, Jiří Kotvun a mnoho dalších. Kontextuální ukotvení první kapitoly poskytuje dílo Jaroslava Opata *Filozof a politik: T. G. Masaryk 1882–1893* a dílo Jiřího Kotvuna *Slovo má poslanec Masaryk*. Jiří Kotvun se však Tomáši Garrigue Masarykovi věnuje i v díle *Masaryk and America: Testimony of relationship*. Jaroslav Opat zase v díle *Průvodce životem a dílem T. G. Masaryka: česká otázka včera a dnes*. Teoretický základ druhé kapitoly práce pak vychází z jejich společného díla *Masarykův triumf: příběh konce velké války* a následně z díla Karla Pichlíka *Českoslovenští legionáři (1914–1920)*. Novinové příspěvky se také hojně zabývají samotným vznikem Československa. Pro uvedení kontextu těchto zpráv bylo použito dílo Antonína Klimka *Vznik Československa 1918*. K vysvětlení problematiky de facto vlád, které je ve vybraném tisku často reflektováno v souvislosti s uznáním československé de facto vlády, byla využita odborná studie *The Recognition of De Facto Governments* autora Charlese G. Fenwicka. K vymezení kontextu Masarykova života autorka využila několik děl, mezi které patří *Tomáš Garrigue Masaryk* od Alana Soubigoua, či stejnojmenné dílo Stanislava Poláka. Stanislav Polák se Tomáši Garrigue Masarykovi věnuje také ve svých dalších dílech jako jsou ku příkladu *Tomáš Garrigue Masaryk obrazem i slovem*, či *Charlotte Garrigue Masaryková*. Další studie byly publikovány i v anglickém jazyce, jako například *Thomas Garrigue Masaryk. The Man and the Teacher* autora Wickhama Stedda, či studie Aleše Brože publikovaná pod názvem *President Masaryk, Creator of the Czechoslovak Republic*.

Dějínám první republiky se pak věnuje ku příkladu autorka Věra Olivová. Naopak problematice exilu se věnují na příklad autorky Jana Burešová a Jitka Pelikánová v díle *Studie z dějin emigrace*, dále Pavel Paleček v díle *Exil a politika: Historici o nejnovějších dějinách a sobě*. Přímo Masarykův, či obecně československý exil je pak diskutovaný ku příkladu v díle *Odlesky československého exilu* Jana Filípka, *Češi se ve světě neztratí, natož v Americe: medailonky ze života českých vystěhovalců* Miroslava Rechcíglu, či ve studiích *Masarykův exil. Svědectví dopisů*, a *Role propagandy ve válečných aktivitách T. G. Masaryka od vypuknutí války do ledna 1917* Daniely Hálkové a *Československý zahraniční odboj v USA (1914–1918)* autorů Štefana Kucíka a Petra Švorce. Přirozeně se k danému tématu vyjadřoval i samotný Masaryk, lze uvést například

jeho texty *The meaning of Czech History, A Message from President Masaryk, The Slavs after war*, či *Korespondence T. G. Masaryk – Velká Británie*.

Tomáš Garrigue Masaryk se stal téměř československým národním hrdinou, ke kterému se však díky jeho vlastnostem a činům prezentovaným právě tiskem mohl upnout i obyčejný americký čtenář. Základními prameny pro tvorbu této bakalářské práce se proto staly americké dobové noviny. Výběr těchto analyzovaných tiskovin byl zaměřen tak, aby neobsahoval pouze tisky velkých amerických center jako je New York, či Washington, ale i menších lokalit. Vzhledem k velkému množství Čechů a Slováků žijících v té době v Chicagu byl rovněž vybrán tisk z této oblasti. Výběr byl také rozšířen jak o listy podporující demokratickou, tak liberální stranu. Cílem tohoto kroku bylo dosažení diverzity názorů a vykreslení všeobecné představy Tomáše Garrigue Masaryka vytvořené fúzí všech těchto faktorů. Šíře spektra použitých tiskovin se odvíjela i od jejich dostupnosti. Samotné texty jednotlivých periodik byly většinou publikovány bez uvedení autora, podoby Masaryka vyobrazené jednotlivými novinami tak tedy primárně vypovídají spíše o celkové představě vytvořené daným periodikem než o představě jednoho konkrétního člověka. Všechny využitě texty byly zkoumány v jejich původním znění v anglickém jazyce.

Samotný text je rozdělen do čtyř kapitol tvořených na základě klasifikace obsahu zkoumaných textů. V první kapitole je pozornost věnována Masarykově pedagogickému působení ve Spojených státech amerických a jeho rané politické činnosti zasahující do dění v USA před vypuknutím první světové války. Tato část práce se věnuje především prvotním představám o Tomáši Garrigue Masarykovi vytvořenými na základě příspěvků v listech *The St. Louis Republic, Omaha Daily Bee, New-York Tribune, Evening Star, The Washington Herald* a *The Evening World*, které Masarykovu činnost před válkou reflektují.

Druhá kapitola práce je zaměřena na Masarykovu činnost během první světové války. Věnuje se jak Masarykovým aktivitám v diplomatických kruzích, tak jeho působení, které bylo spojeno s československými legiemi. Tematický celek je vnitřně rozdělen na část zaměřující se na příspěvky, které vytvářejí obrazy Masaryka figurujícího na válečné politické scéně a na část, která představuje Masaryka, jenž se zásadně podílel

na vzniku československých legií. V obou podkapitolách jsou využity publikované texty ze všech výše zmíněných tiskovin.

Vznik Československa a zvolení Tomáše Garrigue Masaryka československým prezidentem tvoří základ třetí kapitoly této práce. Autorka představuje již vytvořené obrazy Masaryka, které byly v tomto období americkými publicisty notně modifikovány, a to především díky Masarykově vzrůstající popularitě. Vybraný americký tisk je v této části doplněn o deníky *The Manning Times* a *The Bismarck Tribune*.

V poslední kapitole práce je pozornost věnována novinovým článkům, které se přímo zaměřují na život Tomáše Garrigue Masaryka. Povětšinou dále rozvíjejí již vytvořené představy o Masarykovi, ale v některých případech přidávají i nové aspekty pohledu na tuto osobnost. Autoři často odkazují na Masarykovy vlastnosti a morální zásady. Oblíbeným tématem amerických publicistů se však stal zejména Masarykův životní příběh, a především jeho prostý původ. Americký tisk je v této části obohacen o list *North Platte Semi-weekly Tribune*.

Cílem mé bakalářské práce je poskytnout vhled do americké publicistiky věnující se právě Tomáši Garrigue Masarykovi a představit, jakými způsoby byly jeho osoba a její aktivity nahlíženy, a to i v závislosti na probíhajících událostech. Bakalářská práce je tedy zaměřena na analýzu opakujících se témat použitých americkými autory novinových zpráv a článků, které rozkrývají určité způsoby vnímání Masaryka a jeho činnosti v letech 1902–1935. Fundamentálně sledovanými aspekty těchto textů jsou rozdíly v interpretacích Masarykových politických i nepolitických činů americkými publicisty. Metodou zkoumání této práce je analýza publikovaných textů vybraného amerického tisku a jejich podrobení kritické interpretaci a zasazení do historického kontextu doby a Masarykova života. Výsledkem interpretativního přístupu je potom konstruování a pojmenování (a zdůvodnění) obrazů Masarykovy osobnosti, které byly pro americkou publicistiku typické.

1 Činnost před válkou

1.1 Edukační činnost

Osobnost Tomáše Garrigue Masaryka se zapsala do širokého povědomí mnoha vysoce významnými činy, nad kterými úplně na vrcholu této pomyslné pyramidy životních, politických a diplomatických úspěchů stojí založení Československa. S tím přirozeně souvisí Masarykovo nesmírné úsilí získat samostatnost pro československý národ za první světové války. Avšak před první světovou válkou se Masaryk věnoval povolání, které nikdy původně neměl v úmyslu vykonávat, a to zaměstnání univerzitního učitele spojené se získáním titulu profesor. On sám měl prvotně v úmyslu pokračovat v profesi svého otce, ale s jeho přibývajícím vzděláním se nakonec rozhodl plně věnovat pedagogické činnosti. Masaryk sám však byl k jeho vlastní pedagogické praxi zřetelně sebekritický a přiznával, že, zejména ze začátku jeho učitelského působení, měl v této činnosti určité mezery. Zpětně často přiznával, že nerad přednášel, pokud se jednalo pouze o reprodukci myšlenek jiných, ale mnohem raději se věnoval debatám a úvahám se studenty.³ Už v tomto období se však začal objevovat v českém i americkém tisku.⁴ I to se ukazuje na zprávách ve vybraném americké tisku vyjadřujících se k přednáškové činnosti T. G. Masaryka ve Spojených státech Amerických. Jeho přednášky se rovněž zabývaly úvahami, většinou však nad situací Čechoslováků a často také vybízel i Čechoslováky žijící v USA k vlastnímu zamyšlení nad současnou situací i budoucností.

Tomáš Garrigue Masaryk je v americkém tisku často označován titulem profesor, při čemž je na daný titul kladen velký důraz. Toto označení se objevuje v mnoha publikovaných textech, nehledě na jejich obsah a informace, jež dané texty podávají. Několik zpráv se však věnuje přímo Masarykově edukační činnosti, a to i přímo ve Spojených státech amerických. Zpráva ze dne 13. července roku 1902 nese název *Professor Masaryk's Visit*.⁵ Informuje o faktu, že do města St. Louis přijíždí český pedagog, aby poskytl veřejnosti dvě přednášky. První z nich, která se uskuteční v ten samý večer, se bude věnovat historii Čech. V druhé přednášce, plánované na následující den, se bude profesor Masaryk zabývat českými cíli. Obě přednášky Masaryk povede

³ Jaroslav OPAT, *Filozof a politik: T. G. Masaryk 1882–1893*, Praha 1990, s. 129–135.

⁴ Andrea ORZOFF, "The Literary Organ of Politics": Tomáš Masaryk and Political Journalism, *Slavic Review* 63 (2), 2004, s. 276.

⁵ *Professor Masaryk's Visit*, The St. Louis Republic, 1902, s. 5. (bez uvedení autora)

v českém jazyce, jak je i v textu zdůrazněno, jeho mateřském jazyce. Tato informace potvrzuje fakt, který vyplývá z Masarykovy snahy poskytnout jeho lidem, tedy Čechoslovákům, lepší vhléd do současné situace v českém prostoru.⁶ Celá zpráva odkazuje na zájem o Masarykovu edukační činnost, jak snahou poskytnout popis obsahu jeho přednášek, tak doplněním dalších informací spojených s faktem, že celá záležitost proběhne pod záštitou univerzity v Chicagu. S tímto faktem totiž souvisí i to, že se pokoušeli zajistit Masarykovu přednášku i pro univerzitu ve Washingtonu, ale to bylo nakonec nerealizovatelné vzhledem k nedostatečné délce jeho pobytu ve městě. Kromě zájmu o Masarykovu edukační činnost autor vyjadřuje i Masarykův postoj k československým lidem žijícím v tomto místě. Ve všech zmínkách jsou tyto obyvatelé označeni jako jeho lidé, stejně jako český jazyk je označen jako jeho mateřský jazyk. Všechno týkající se Čech je tedy automaticky spojováno s Masarykovou osobou a podvědomě vykresluje Masaryka jako žádané pojitko s českým prostorem. Masaryk se tak v očích čtenáře této zprávy stává představitelem české samostatnosti nehledě na stálou příslušnost k Rakousku-Uhersku. Nikde není Masaryk explicitně pojat jakožto český představitel Rakouska-Uherska, což je dále zdůrazněno informací hned v úvodu zprávy, kde je označen jakožto bývalý člen Říšské rady, což implikuje jakési odtržení od rakouské příslušnosti v kontrastu opakujícího se označení „český pedagog“.⁷

Na tuto zprávu navazuje text stejného tisku z následujícího dne 14. července 1902.⁸ Zde sdělení informuje o Masarykově příjezdu a setkání se 150 jeho krajany. Profesor Masaryk měl původně přednést dvě přednášky, o kterých informuje text ze dne 13. července, ale protože nestihl vlakový spoj z Chicaga, dorazil do St. Louis se zpožděním a nechal tak Čechy, kteří se shromáždili, aby si poslechli jeho lekci, zklamané. Nakonec se ale na základně bezútěšných požadavků Česko-amerického klubu podařilo zorganizovat improvizovaným výkladem vyplněným určitou fúzí původního obsahu obou přednášek. Masaryk v nich mluvil především o důležitosti vzdělávání. Autor uvádí, že zdůraznil, že se systém vzdělávání v Čechách zlepšuje a rozvíjí. Zároveň je označil lékem pro společnost. Českým Američanům doporučil, aby se přizpůsobili kultuře a jazyku státu, ve kterém momentálně pobývají, ale nikdy nezapomněli na svůj původ,

⁶ *Tamtéž.*

⁷ *Tamtéž.*

⁸ *Professor Masaryk Here, The St. Louis Republic, 1902, s. 10. (bez uvedení autora)*

národní historii a ideály.⁹ Byť se tato zpráva nese ve více informativním duchu než předešlý text, obsahuje i ona mnoho pojmů Masaryka k jeho vlasti. Opakujícím motivem zůstává označení českých Američanů za jeho lid, případně krajany a také důležitost jeho, tedy českého jazyka. Stejně tak z publikované zprávy vyplývá i zjevný zájem o jeho edukační činnost. Ten je zobrazen jak na požadavku Česko-amerického klubu o náhradu za neuskutečněné přednášky, tak na znovu se opakující informaci o iniciativě univerzity v Chicagu, která Masaryka pozvala do USA, aby zde poskytl dokonce sérii lekcí, a to i v anglickém jazyce. Snaha Masaryka pozvednout význam české historie a národních ideálů je zde také už relativně explicitně popsána, pravděpodobně potřena i zájmem autora vyobrazit jej jako vzor i pro české Američany. Oba dva texty tedy zanechávají obraz Masaryka jako pedagoga, který se však nezaobírá pouze přímo záležitostmi vzdělávání ve školách, ale i šířením vzdělanosti mezi veškerý český lid, a to jak za hranicemi českého, tak dokonce i evropského prostoru.

Význam Masarykovy edukační činnosti v USA lze doložit na dalším publikovaném textu datovaném několik let po událostech popsaných v předešlých zprávách. Sdělení¹⁰ z 29. srpna roku 1907 uveřejněná v novinách *Omaha Daily Bee* se přímo na tyto události odkazuje. Jedná se o samostatnou rubriku s názvem *Personal Notes*, kde je Tomáši Garrigue Masarykovi věnován jeden odstavec. Tomáš Garrigue Masaryk je zde znovu uveden titulem profesor, tentokrát už profesor pražské univerzity. Zpráva informuje o příjezdu Masaryka do USA na návštěvu ke svému synovi. S ním bude Tomáš Garrigue Masaryk přebývat několik týdnů v Bridgeportu. Masaryk se, dle textu, proslavil především svými zásahy do případu Leopolda Hilsnera, jež je někdy znám jako „rakouský Dreyfus“. Zpráva dále uvádí Masarykův věk, jeho znalost anglického jazyka a schopnost jím plynuje hovořit. Mluví rovněž o jeho znalosti prostředí jejich státu vzhledem k faktu, že před pěti lety vedl kurz skládající se z několika přednášek na univerzitě v Chicagu.¹¹ Masaryk tedy ze zprávy vychází jakožto již muž blízký Spojeným státům americkým, což vyplývá i z části textu, kde je uvedeno, že Masaryk je již obeznámen se situací v USA. Také se zde objevuje opakovaná informace o jeho přednáškách vykonaných v roce 1902. Pokud by se jeho přednášky alespoň určitým

⁹ *Tamtéž.*

¹⁰ *Personal Notes*, Omaha Daily Bee 62 (37), 1907, s. 6. (bez uvedení autora)

¹¹ *Tamtéž.*

způsobem nezapsaly do amerického podvědomí, nebyl by zde důvod tento fakt znovu zmiňovat. To, že se ale informace opět objevuje, a to dokonce s pětiletým odstupem, implikuje zájem o osobu Masaryka, ale i jeho edukační činnost. Zatímco se zpráva zpočátku věnuje spíše obecným informacím ohledně Masaryka a jeho příjezdu, je zakončena připomenutím jeho pedagogického odkazu zanechaného ve Spojených státech amerických. Objevuje se zde tedy znovu snaha vykreslit Masaryka jakožto pedagoga s tím, že pro autora byl tento aspekt Masarykova života a kariéry natolik důležitý, aby se odkazoval na události, jež se odehrály před pěti lety a dokonce i v jiném americkém státě.

Nejedná se však o jedinou zmínku v tisku *Omaha Daily Bee*, která by se věnovala Masarykově edukační činnosti. Hned dne 12. září 1907 přichází další zpráva s příznačným titulem *Bohemian Leader Lectures*.¹² Tentokrát je Tomáš Garrigue Masaryk označen jako představitel progresivní demokratické strany v rakouském parlamentu, ale i jako hlava filozofického ústavu pražské univerzity. Nechybí ani označení „Dr.“, které je v článcích amerického tisku věnujících se Masarykovi rovněž velmi časté. Zpráva informuje o Masarykově příjezdu do Omahy a jeho oslovení Čechů žijících v tomto městě. Následují přímé citace Masaryka, ve kterých sám Masaryk mluví především o situaci v Rakousku-Uhersku a informuje o velkých sociálních změnách, které v současné době nastávají. Mluví především o tématu volebního práva, které se v této chvíli aktivně řeší. Popisuje předcházející podmínku vlastnictví volebního práva a také velké změny, které se mají uskutečnit. Masaryk se vyjadřuje i k rozložení politických sil v parlamentu. Původní silné zastoupení aristokracie je nahrazeno velkým množstvím socialistických představitelů. Těm se do opozice zejména na postu vlivu na školství a edukaci staví katoličtí představitelé, jež se snaží získat v otázce školní výuky co největší slovo. Tyto změny jsou podle něj vyústěním nové situace zahrnující zavedení všeobecného volebního práva. Masaryk sám uvádí, že jedním z důvodů jeho příjezdu do Omahy bylo právě uskutečnění snahy obeznámit jeho krajany s nastávající situací, než to udělá někdo ze zmíněných skupin. Vyjadřuje také hrdost a radost nad tím, když slyší, že se jeho krajanům v USA daří.¹³ V této části zprávy lze vymezit i hmatatelnou vzájemnou podporu Masaryka a jeho krajanů. Tomáš Garrigue Masaryk zde oslovuje své krajany a

¹² *Bohemian Leader Lectures*, Omaha Daily Bee 74 (37), 1907, s. 6. (bez uvedení autora)

¹³ *Tamtéž*.

vyjadřuje upřímnou radost nad jejich úspěchy, ale zároveň zpráva uvádí přízeň českých Američanů k němu samotnému, když se jich tolik sešlo, aby si Masaryka poslechli.

Stejně jako v předešlé zprávě lze také rozpoznat snahu vykreslit Masaryka jako pedagoga rozšiřující hranice jeho působnosti. Masaryk přijel do USA, aby obeznámil své krajany se situací v českém prostoru Rakouska-Uherska. Před svým odjezdem zpět bude ještě Masaryk cestovat po Omaze, aby navštívil co nejvíce Čechů.¹⁴ Již to samotné dokresluje jeho obraz jakožto osobu šířící nové informace, tudíž osobu, kterou si čtenář mohl podprahově spojit s profesí učitele.

Autorovi však imponuje i jiná stránka Masarykova života a to jeho manželství s Charlottou, americkou ženou, dcerou Rudolpha Garrigue, který založil Germania Insurance Company.¹⁵ Tato informace je uvedena přímo po Masarykově citaci jeho vzkazu ke krajanům bez větší spojitosti s tématem, ale pro autora i americké čtenáře určitě sehrála důležitou roli. Už v předešlém textu je Masaryk popisován jako muž blízký USA a jejich státním kondicím, ale Charlotte představovala přímé pojítko Masaryka se Spojenými státy americkými. Stálo tedy za to, aby byla tato informace začleněna do této zprávy, byť nemá přímou souvislost s událostmi, kterými se text zabývá. Manželství s americkou ženou tvořilo další most pro přijetí Masaryka do širokého amerického povědomí. Z Masaryka se tak postupně stávala osobnost, která USA respektuje, zná její zázemí a přispívá svými přednáškami v akademické sféře. I v tomto světle je ale stále Masaryk vyobrazován v těsném vztahu s Čechy a českými obyvateli.

Dalším ze zkoumaných publikovaných textů zabývající se osobností Tomáše Garrigue Masaryka v souvislosti s edukací je zpráva v tisku *The Washington Herald* ze dne 29. srpna 1907.¹⁶ Sdělení vypovídá o městě Hartford ve státě Connecticut, které momentálně hostí signifikantního hosta, a to právě Tomáše Garrigue Masaryka. Co se týká obsahu daného textu, nápadně se shoduje s výše zmíněnou zprávou z tisku *Omaha Daily Bee* vydanou téhož dne. Znovu je zde odkazováno na význam Masaryka v případě Leopolda Hilsnera. Stejně tak i na činnost Masaryka v edukační sféře. Důležitým aspektem textu zůstává odkaz na sérii Masarykových přednášek, které přednesl zhruba

¹⁴ *Tamtéž.*

¹⁵ *Tamtéž.*

¹⁶ *Opposed to Clericalism...*, s. 4. (bez uvedení autora)

před pěti lety pod záštitou univerzity v Chicagu.¹⁷ I v tomto případě autor textu přidává další doplňující informace o Masarykovi. V textu v *Omaha Daily Bee* zařazeném pod rubrikou *Personal Notes*¹⁸ následuje odkaz na Charlotte Masarykovou a její americký původ. Zde však autor odkazuje na jiný aspekt Masarykova života, a to jeho vyznání. Dle zprávy Masaryk vyrostl v katolicky orientované rodině, ale po jeho vstupu do politiky se od katolické víry přesunul k protestanství.¹⁹ Význam tomuto dodatku dodává i titulky celé zprávy, který na tuto skutečnost odkazuje – *Opposed to Clericalism*. Autor tedy cílil již ze začátku na čtenáře, které by mohla zaujmout právě tato skutečnost. Informace tohoto typu měla potenciál získat pozornost právě v americkém prostoru, kde byla i stále je protestantská víra zastoupena ve větším počtu věřících než víra katolická. Masaryk tak z dané zprávy mohl vzejít jako někdo, kdo smýšlí stejně jako oni. Tento závěr může být podpořen faktem, že Masaryk mluví plynule jejich jazykem a zajímá se o stav jejich státu. Znovu tedy z textu vystává podoba Tomáše Garrigue Masaryka jako člověka blízkého americkému státu a kultuře, a to i v edukační sféře.

Z uvedených zkoumaných novinových zpráv, jež se věnují především Masarykově působení v oblasti pedagogiky a obecně edukace vyplývá několik závěrů o vnímání jeho osoby v americkém tisku. Masarykova osoba je zde postupně vykreslována zejména jako představitel českého prostoru a celkově všeho co je spojeno s češtvím. Důkazem tomu je odkazování na český jazyk jako na jeho jazyk, či Čechoslováky žijící ve Spojených státech amerických jako jeho lid. Zároveň lze vysledovat i zájem o Masarykovu edukační činnost na základě zdůrazňování jeho spolupráce s americkými univerzitami a připomínání jeho přednášek i po větším časovém úseku od jejich uskutečnění. Velkou roli zde hrají i doplňující informace z jeho života, které mohly význačně působit na čtenáře daných tisků. V těchto informacích je především podporován obraz Masaryka jako osobnosti, která má blízko k různým sférám Spojených států amerických. Děje se tak přes souvislost s jazykem, kulturou i dobovými kondicemi státu i spojitost přes Masarykovu ženu, která je svým původem z Brooklynu.

¹⁷ *Tamtéž*.

¹⁸ *Personal Notes...*, s. 6. (bez uvedení autora)

¹⁹ *Opposed to Clericalism...*, s. 4. (bez uvedení autora)

1.2 Politický zájem

V období před první světovou válkou se však Masaryk neobjevuje ve vybraném americkém tisku pouze v souvislosti s jeho edukační činností, ale projevuje se i v politické sféře. Děje se tomu tak i navzdory faktu, že před rokem 1914 byl sice v prostoru Rakouska-Uherska znám, ale nepatřil k nejkladněji přijímaným osobnostem. Pohlíželo se na něj především jako na politicky činného vysokoškolského učitele, který se v roce 1891 dostal do rakouského parlamentu jako zástupce Mladočeské strany, s ambivalentním vnímáním jeho osoby – Masaryk byl jak respektován, tak i odmítán až nenáviděn. Masaryk totiž ku příkladu kritizoval složení parlamentu, v rámci kterého byly diskriminovány určité společenské vrstvy a dokonce i celé národnosti. Češi tak byli diskriminováni jak Němci, tak Maďary. Stejně jako u jeho pedagogické činnosti, on sám svou ranou politickou činnost zpětně označoval jako nevyzrálou, či nezkušenou. I přes to se ale nejplodnějším obdobím pro jeho buditelskou práci stala tato raná doba, kdy však nedisponoval poslaneckou funkcí a to mezi lety 1893–1907. Právě v této době se Masaryk díky své pedagogické činnosti dostal i do Spojených států amerických, kde spolupracoval s univerzitou v Chicagu. V rámci této spolupráce podal americké společnosti několik přednášek zabývajících se českou kulturou, historií, politikou, ale i otázkou slovanství.²⁰

Zpráva ze dne 7. května 1891 však spadá stále do prvního období jeho poslanecké funkce v rakouském parlamentu.²¹ Text vypovídá o poslanci rakouského parlamentu, panu Masarykovi, který vznesl dotaz k rakouské vládě, zda řádně prošetřila údajné hlášení o Češích, kteří pracují na rozšíření železnice ve Virginii ve Spojených státech amerických a bylo s nimi krutě zacházeno. Masaryk se vyjadřuje k této záležitosti v souvislosti s tím, že se jedná o občany Rakouska-Uherska a bylo s nimi nakládáno jako s otroky. Dožaduje se také odpovědi, jaké kroky vláda učinila k odčinění tohoto chování.²²

První z věcí, která je na tomto publikovaném textu odlišná od ostatních zpráv je hned na první pohled oslovení Masaryka. Namísto akademického titulu je zde uvedeno

²⁰ Jiří KOTVUN, *Slovo má poslanec Masaryk*, Praha 1991, s. 9–25.

²¹ *Current Happenings of More Than Ordinary Moment*, Evening Star 19 040 (78), 1891, s. 7. (bez uvedení autora)

²² *Tamtéž*.

pouze formální označení „pan“, přestože měl Masaryk již v té době za sebou habilitaci.²³ Pravděpodobně to souvisí s tím, že byl Masaryk v rakouském parlamentu teprve krátce a nebyl ještě dostatečně význačnou politickou osobností. Jeho prvotní působení v rakouském parlamentu se však vyznačovalo pečlivou přípravou a studiem faktů k danému tématu. V samotných projevech pak kritizoval centralismus a germanizaci. Nepřišel sice do parlamentu s představou rozbořit říši, ale rozhodně se orientoval na českou politiku.²⁴ Určité aspekty podobné snahy lze vysledovat i v tomto textu. Masaryk dožaduje pozornost rakouského parlamentu pro Čechy, jakožto občany Rakouska-Uherska, i přestože jsou v jiném státě. Určitým způsobem tak oponuje oběma, jak centralizačním tak germanizačním snahám. Autor se však k osobě Masaryka nijak nevyjadřuje, ani ho nikterak nehodnotí, ze zprávy však v čtenáři mohlo utkvět spojení Masaryka s českým lidem, a to i za hranicemi českého prostoru, stejně jako smysl pro spravedlnost a rovné zacházení s pracujícími.

Následuje série zpráv hned z několika tiskovin, které se věnují stejnému tématu, na jež Masaryk významně upozorňuje, a to na problematiku imigrace v USA. Všechny texty jsou podloženy Masarykovým vyjádřením z Baltimoru ze dne 19. května 1902. Jako první reakce na tento rozhovor se objevuje sdělení v tisku *Evening Star* přímo z 19. května, následovaná obdobnou zprávou z 20. května ale v deníku *New-York Tribune*. První reakce s názvem *Immigration Peril*²⁵ v *Evening Star* Masaryka označuje jako profesora pražské univerzity, ale také člena Říšské rady, což už v roce 1902 není pravda. Tato nepravdivá informace se však objevuje téměř ve všech zkoumaných textech týkajících se tohoto tématu. Dále se však autor zprávy k Masarykovi nijak nevyjadřuje a následuje pouze přímá citace Masaryka, který upozorňuje na velké množství imigrantů, kteří se dostávají do země. Masaryk zdůrazňuje také příjezd ještě většího počtu dětí a mluví o jediném léku, který by mohl v dané situaci pomoci, a to je řádná edukace těchto dětí a tím pádem i práce s jejich morálkou.²⁶

²³ Masaryk habilitoval na pražské univerzitě v roce 1879.

²⁴ Jiří KOTVUN, *Slovo má poslanec Masaryk*, Praha 1991, s. 11–21.

²⁵ *Immigration Peril*, *Evening Star* 15 359, 1902, s. 1. (bez uvedení autora)

²⁶ *Tamtéž*.

Druhá reakce v tisku *New-York tribune* se nese v podobném duchu s názvem *Danger in Immigration*²⁷. Text sice obsahuje identickou citaci Masaryka, ale následně uvádí rozdílné informace než zpráva z *Evening Star*. Masaryk je opětovně označen za člena Říšské rady, ale také přímo za Rakušana. Stěžejním bodem ale stále zůstává téma dětí imigrantů a jejich edukace.²⁸ Obdobným způsobem je tato událost prezentována i v tisku *The Evening World* avšak s mnohem větším zpožděním, objevuje se až 14. června pod názvem *Population*.²⁹ Oproti dvěma předešlým textům je mnohem kratší a jedná se pouze o určité shrnutí Masarykova vyjádření. Jako jediná taktéž neoznačuje Masaryka jako stále člena Říšské rady. Předává především informaci o možném nárůstu velkého počtu dětí z důvodu vysoké imigrace a návrh Masaryka na vyřešení této potenciální hrozby přes založení hnutí pro péči o tyto děti.³⁰

Ze všech těchto publikovaných textů tedy Masaryk vychází jako osoba, která se zajímá především o děti a jejich budoucnost a také potrhuje ono chápání Masaryka jako pedagoga. V žádné zprávě není Masaryk přímo hodnocen, ale všechny se shodují v tom, že informace o pomoci dětem a zařízení jejich řádného vzdělávání je uvedena na konci textu. Toto postavení následně zanechává ve čtenáři konečný dojem ze zprávy a ponechává tak Masaryka ve výše popsaném světle. Dá se tedy říct, že přestože se autoři zpráv k osobě Masaryka nikterak nevyjadřují, vychází z těchto zmínek Masaryk s pozitivním obrazem.

Do opozice se však staví poslední ze zpráv vyjadřující se k této skutečnosti. Jedná se o text ze dne 28. května 1902 z tisku *New-York Tribune*. Kritické naladění této zprávy lze zaznamenat již v samotném názvu *Groundless Alarm*³¹ tedy indikací něčeho bezdůvodného, či neopodstatněného. Text samotný se pak kriticky vyjadřuje k Masarykově návrhu na poskytnutí vzdělání pro děti imigrantů. Autorovy argumenty proti Masarykově návrhu vycházejí z tvrzení, že Masarykovy myšlenky nepředstavují nové ideje, ale naopak, americký vzdělávací systém se tímto obecně zabývá. V kontrastu autor také tvrdí, že problém nepředstavují děti imigrantů, ale dospělí imigranti. Děti se

²⁷ *Danger in Immigration*, New-York Tribune 20 227 (62), 1902, s. 9. (bez uvedení autora)

²⁸ *Tamtéž*.

²⁹ *Population*, The Evening World, 1902, s. 6. (bez uvedení autora)

³⁰ *Tamtéž*.

³¹ *Groundless Alarm*, New-York Tribune 20 282 (62), 1902, s. 8. (bez uvedení autora)

spíše naučí anglicky a začnou vydělávat peníze. Zpráva je zakončena částečně pejorativní výzvou, aby učený Čech nejprve prozkoumal stav vzdělávání v Čechách, protože po bližším zkoumání se ukazuje, že gramotnost mezi českými dětmi v New-Yorku je vyšší než mezi dětmi pracujících v Praze. Autor však toto vyjádření zmírňuje závěrem sdělení, kde sice označuje Masarykovo vyjádření za nemístné, ale přesto laskavě s původně dobrým úmyslem.³² Tento text rovněž představuje jeden z mála publikovaných textů amerického tisku, které se k Masarykovi vyjadřují jinak než neutrálním, či pozitivním způsobem. Ukazuje také, že Masaryk byl opravdu znám, ale ne vždy oblíben. Zároveň je však Masaryk stále uveden s určitou úctou, přestože mu autor vytýká jeho tvrzení, stále se k němu vyjadřuje jako ke vzdělanému člověku s vhladem do světových událostí, stejně jako ve středu pozornosti zůstává Masarykův fokus na vzdělání dětí.

V období před první světovou válkou je tedy obraz Masaryka protkán jak pedagogickým tak politickým zájmem. Lze však vyzorovat, že i ten politický se v prostředí amerického tisku nakonec stáčí opět k pedagogické oblasti. Nicméně i přes to se v textech objevují opakující se aspekty Masarykovy osobnosti nehledě na politický, či pedagogický zájem. Tomáš Garrigue Masaryk je tedy v publikovaných zprávách spojován především se zájmem o děti a mladistvé a jejich vzdělávání, stejně jako rozvíjení jejich morálních základů. Dalším z jeho pomyslných atributů vycházejících z daných textů je spojení s českým, případně slovenským lidem, často označovaným přímo jeho lidem, nezávisle na tom, zda tito lidé žijí v prostoru Rakouska-Uherska, nebo za hranicemi říše. Obecně je Masaryk vykreslován jako symbol pro vše české, jak jazyk, kulturu i historii a to především tedy na pozadí jeho přednáškové i celkově pedagogické činnosti, na základě které toto české vědomí rozšiřuje.

³² *Tamtéž.*

2 Činnost během války

2.1 Diplomatické záležitosti

Předchozí kapitola ukazuje Masaryka jako osobnost, která sice vystupovala proti Rakousku, ale nebyl prozatím považován za rebela, či spiklence. To se ale záhy na cestě k roku 1914 změnilo. Masaryk si již od svého působení coby poslance Říšské rady vytyčil cíl reformovat českou politiku a národ. Tento ideál následoval i nadále. Směr jeho názorů se však postupně krystalizoval na pozadí jeho myšlenkových proměn, které zahrnovaly i ztrátu iluzí o federalizovaném Rakousku. Již od roku 1910 byly v jeho projevech a celkovém vystupování cítit spíše sympatie k západnímu liberalismu v opozici k politickému absolutismu Rakouska. Dlouho si také sám sobě obhajoval potřebu revoluce. Zejména na základě světového dění došel k závěru, že samotný humanistický ideál nic nezmůže proti násilí, a tak je potřeba se proti němu bránit. Tudíž se revoluce stává užitečnou a hlavně nevyhnutelnou. Jedním ze zásadních popudů k jeho přímo revolucionářským činům se následně staly předpovědi o vítězství Rakouska ve válce následované zesílenou germanizací a centralizací v Čechách ze září roku 1914. Masaryk tedy podnikl první ze svých „spikleneckých“ cest do Holandska. Následovala cesta do Itálie v prosinci téhož roku a odtud pokračoval do Švýcarska. Původně zamýšlel navrátit se domů na začátku roku 1915 a dále pracovat s informacemi o celkové situaci získanými v zahraničí, ale zjistil, že jeho návrat nebude zcela možný, protože by byl pravděpodobně zatknut rakouskými úřady.³³ Masaryk tak musel zůstat v exilu, odkud se ale plně věnoval snaze vytvořit nezávislý stát. Věděl, že zásadní pro splnění tohoto úkolu je získat podporu zahraničních vlád včetně britské a francouzské. Plně se však již odpoutal od jakékoli formy federace v rámci Rakouska-Uherska a prosazoval ideu rozpadu habsburské říše jako jedinou cestu pro vznik samostatných států pro utlačované národy.³⁴

Téma hrozby Masarykova zatčení rakouskými úřady je však frekventovaně reflektováno ve vybraném americkém tisku. Jako první reakce, v té době ještě na nepodloženou informaci o odsouzení Masaryka, se objevuje zpráva v tisku *The Washington Herald* s názvem *Would Save Prof. Masaryk*³⁵ ze září 1914. Informuje o

³³ Jiří KOTVUN – Jaroslav OPAT, *Masarykův triumf: příběh konce velké války*, Praha 1991, s. 28–69.

³⁴ R. W. SEATON-WATSON, *Masaryk in exile*, in: *The Slavonic Review* 9 (3), 1925, s. 609–621.

³⁵ *Would Save Prof. Masaryk*, *The Washington Herald* 2886, 1914, s. 7. (bez uvedení autora)

možném odsouzení Masaryka za špionáž. Tato záležitost se stala součástí zatím neoficiálního vyšetřování Ministerstva zahraničí Spojených států amerických na základě žádosti Českého tiskového sdružení v Chicagu. Ministerstvo však v dané chvíli ještě neobdrželo odpověď od rakouských úřadů. V publikovaném textu je taktéž zmíněno, že Masarykova manželka je Američanka.³⁶ První z informací obsažených ve zprávě potrhující přesah Masarykovy předválečné činnosti v USA je pojmenování Masaryka profesorem, a to i v nadpisu celé zprávy. Již v první části textu je odkazováno na profesora Pražské univerzity, při čemž použití titulu i v názvu zprávy indikuje snahu autora odkázat na atribut, který by zaujal americké čtenáře. V tomto případě se tedy jedná o propojení Masarykovy edukační činnosti a možný odkaz na jeho přednášky v USA z předchozích let. Fakt, že osobnost Masaryka nebyla občanům USA zcela lhostejná se potvrzuje i na základě žádosti o zásah amerického ministerstva zahraničí. Prosba o zapojení ministerstva vzešla z českého sdružení, což poukazuje na zájem českých Američanů o české záležitosti, přestože momentálně žijí v jiném státě. Také svou pozorností vytváří obraz Masaryka jako pro ně významné osoby.

Následující zprávy zabývající se stejným tématem byly otištěny v tisku *Evening Star*, avšak s dvouletým časovým odstupem. Souvisejí především s nástupem nového, ačkoli posledního, rakouského císaře Karla I. a jeho amnestie. První z nich z prosince roku 1916 s příznačným názvem *Austrian Ruler Eager For An Early Peace*³⁷ se vyjadřuje k jeho nástupu na trůn, který je doprovázen mnoha akty milosti. Jedním z nich je zrušení trestů smrti pro mnoho představitelů české politické scény, a to včetně Karla Kramáře a Václava Klobáče. Jediná výjimka však zůstává právě pro profesora Masaryka, který se momentálně nachází v Londýně.³⁸ Zpráva se k Masarykovi nijak dále nevyjadřuje, ale stále je zde aktivně používaný titul profesor. Daleko více se ale zabývá snahou císaře najít cestu k míru, což je potvrzeno emotivním výrazem „eager“, tedy přímo dychtivý, uvedeného v samotném titulu celé zprávy.

Mnohem více prostoru se ale Masarykovi dostává ve zprávě ze dne 15. května následujícího roku pod názvem *Dismember Austria, Bohemian Advocates*.³⁹ Zpráva

³⁶ *Tamtéž.*

³⁷ *Austrian Ruler Eager For Early Peace*, *Evening star* 29530, 1916, s. 20. (bez uvedení autora)

³⁸ *Tamtéž.*

³⁹ *Dismember Austria, Bohemian Advocate*, *Evening star* 26684, 1917, s. 10. (bez uvedení autora)

obsahuje přímé citace Masarykových výroků, jimiž se vyjadřuje k současnému stavu Rakouska a jeho snaze dosáhnout míru. Autor zprávy znovu zdůrazňuje, že Masaryk koná i přes stálou hrozbu nezrušeného trestu smrti a nachází se v exilu v Londýně.⁴⁰ Ono zdůrazňování revoluční činnosti tváří v tvář trestu smrti vede k vykreslování Masaryka jako neohroženého politika, který i nadále následuje svůj vytyčený cíl získat svobodu svého národa. V případě této zprávy Masarykově popularitě osobnosti v USA velmi přispívají i jeho vybrané výroky. Tomáš Garrigue Masaryk se plamenně vyjadřuje ke snaze Rakouska najít cestu k míru na úkor Německa. Tento akt označuje jako zradu Rakouska vůči Německu, a využívá tak tento fakt k varování Spojenců před příliš mírnými podmínkami k míru.⁴¹ Z jazykového hlediska si lze povšimnout dvou zásadních aspektů Masarykova projevu, které mohly přispět k úspěchu jeho slov u čtenářů. Emotivní zabarvení jeho výroků je podtrhnuto i v titulním názvu „dismember“ kde Masaryk vyjadřuje svůj postoj k Rakousku emotivní vybídkou k roztrhání či rozřezání Rakouska. Druhým, ne příliš častým, jazykovým projevem se pak stává označení Rakouska osobním zájmenem „she“ tedy ona, namísto neutrálního středního rodu. Použití tohoto zájmena indikuje osobní zabarvení a emoční pouto k danému státu. Masaryk tak, ať už vědomě či nevědomě, ujišťoval čtenáře daného tisku o opravdovosti jeho zapojení do protirakouského odboje.

Publikovaný text dále uvádí Masarykův názor, že svou roli v počínání Rakouska hraje i fakt, že Rakousko není sjednoceno, především v kontrastu s Německem. Velmi zdůrazňuje také zapojení českých vojáků a jejich údajnou nevoli k boji na rakouské straně.⁴² Informace tohoto typu otištěná v americkém tisku měla pravděpodobně za cíl dát americkému světu najevo, že Češi nestojí na stejné straně jako Rakousko, což se Masaryk pokusil potvrdit i na příkladu českých vojáků. Dané texty tedy prezentují Masaryka jako politika, který je oddaný svému národu a osobu, která se i přes hrozby smrti neustále snaží bojovat proti Rakousku. Ze samotných obsahů zpráv vystává obraz Masaryka již ne jako pouze reformátora a pedagoga, ale přímo revolucionáře.

⁴⁰ *Tamtéž.*

⁴¹ *Tamtéž.*

⁴² *Tamtéž.*

Tomáš Garrigue Masaryk je v tisku *Evening Star* v dané souvislosti zmíněn ještě dvakrát, a to ve zprávách souvisejících s amnestií císaře Karla I. První z nich datovaná 4. července 1917⁴³, tedy krátce po Karlově amnestii, oznamuje amnestii pro Václava Klofáče a Karla Kramáře, kteří byli v tisku zmíněni již v předešlých zprávách. Článek ale ovšem také informuje o faktu, že tato amnestie neplatí pro profesora Masaryka, který je v exilu. Masaryk je však také označen jako bývalý člen Říšské rady.⁴⁴ Téma nejvyššího trestu pro Masaryka následně v tisku rezonovalo po delší dobu, což potvrzuje i zmínka v další zprávě *Austria-Hungary is Feverish State*,⁴⁵ která představuje analýzu situace v Rakousku-Uhersku. Hned v úvodu je zde znovu řečena informace o neustálé hrozbě trestu smrti pro Masaryka, jakožto předáka nezávislých českých představitelů.⁴⁶ Ze všech uvedených textů lze tedy vyčíst opakující se motiv trestu smrti, který v daném tisku hraje často zásadní roli ve spojení s Masarykem. Přidává tak k osobě Masaryka nejen obraz zástupce národa, ale i auru bojovníka za vlastní národ navzdory osobnímu nebezpečí.

Masarykova snaha zaujmout svou činností co nejširší spektrum společnosti lze ukázat i na zprávě ze dne 21. června 1918 tisku *Evening Star*, neboť se zde vyjadřuje i k otázce náboženství. Sdělení *Austrian Religion Foe, Slovak Priest Told*⁴⁷ informuje o konferenci slovenských pastorů, na kterou Tomáš Garrigue Masaryk reaguje tvrzením, že v autokracii, jakou je habsburská monarchie, není místo pro svobodu náboženství. Masaryk vidí rozpad Rakouska-Uherska jako jedinou cestu ven z toho sevření. Rozvrat monarchie by tak umožnil rozvoj náboženství v plném rozsahu stejně jako by vedl k politické svobodě.⁴⁸ Publikovaný text má svým způsobem stejné vlastnosti jako zpráva *Dismember Austria, Bohemian Advocates*.⁴⁹ Oba texty ukazují Masaryka, který obhájí rozpad Rakouska-Uherska na základně argumentů zasahujících do několika životních sfér. Ve zprávě *Dismember Austria, Bohemian Advocates* autor uvádí, že se Masaryk ve svých výrocích opírá o problematiku vztahu států Dohody k Rakousku a argumentuje na základě analýzy chování Rakouska. Následně taktéž využívá sílu československých

⁴³ *Amnesty is Granted by Austrian Ruler*, *Evening Star* 26734, 1917, s. 8. (bez uvedení autora)

⁴⁴ *Tamtéž*.

⁴⁵ *Austria-Hungary is Feverish State*, *Evening Star* 26762, 1917, s. 13. (bez uvedení autora)

⁴⁶ *Tamtéž*.

⁴⁷ *Austrian Religion Foe, Slovak Priest Told*, *Evening Star* 27086, 1918, s. 16. (bez uvedení autora)

⁴⁸ *Tamtéž*.

⁴⁹ *Dismember Austria...*, s. 10. (bez uvedení autora)

vojáků, aby poukázal na fakt, že případné Československo disponuje vojenskou silou a to ještě k tomu stojící na „správné straně“.

Ve zprávě *Austrian Religion Foe, Slovak Priest Told*⁵⁰ se zase autor odkazuje na Masarykův výrok, který se opírá o otázku náboženství, čímž pomyslně rozšiřuje svůj možný horizont zájmu o zejména nábožensky orientované čtenáře. Autor textu jasně vymezuje Masarykův postoj a vykresluje ho jako obhájce svobody, a to jak náboženské, tak politické. Masaryk je zde uveden už ne pouze titulem profesor, ale i jako předseda Československé národní rady. Přestože se zpráva týká konference slovenských pastorů, Masarykův názor byl pro autora zprávy natolik klíčový, aby tvořil základní linii celého sdělení.

Článek ze dne 20. září 1918 tisku *The Evening World* s názvem *Sees Alliance of Poles, Czechs and Jugo-Slavs*⁵¹ představuje další Masarykovu argumentaci pro rozpad Rakouska-Uherska, tentokrát opírající se o jiné národy. Text informuje o Masarykově premise o spojení tří utlačovaných národů, a to Čechů, Poláků a Jugoslávců, které by vedlo k rozpadu říše a jejich svobodě. Článek obsahuje Masarykův názor, že tyto národy spojuje společný pocit křivdy vůči Rakousku–Uhersku, a to jim dodává potřebnou sílu a zároveň určitou výhodu k tomu, aby dopomohli státům Dohody k vítězství nad Německem a svrnutí habsburské monarchie. Velmi důležitým poutem jsou podle Masaryka také geografické vztahy mezi zmíněnými národy a také vzájemné sympatie.⁵² Masaryk se tedy opírá o další možný pilíř společnosti a to je určitá národní sounáležitost. Jako pojítko využívá společný útlak od habsburské říše. Jedním z možných obrazů, které mohla daná zpráva vyvolat byla představa Tomáše Garrigue Masaryka, jenž na cestě za dovršením vlastního cíle vnímá i další národy zápasící ve stejných podmínkách a svou vlastní činností tak bojuje i za tyto národy. Uvedené texty tak zachovávají podobu Masaryka jako obhájce revoluce a vzniku samostatných států, ale zejména přinášely možnost získat pozornost čtenářů pro témata politická, náboženská, militaristická, mezinárodních vztahů i samotné otázky nacionalismu utlačovaných národů.

⁵⁰ *Austrian Religion...*, s. 16. (bez uvedení autora)

⁵¹ *Sees Alliance of Poles, Czechs and Jugo-Slavs*, *The Evening World*, 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

⁵² *Tamtéž.*

Veškerá Masarykova snaha získat přízeň Dohody ve snaze o založení vlastního nezávislého státu pro Čechoslováky nakonec vyústila v jednání o vzniku nových států právě ve Spojených státech amerických v Independence Hall ve Filadelfii. Ve zkoumaných amerických listech je však velká pozornost věnována nejen těmto jednáním, ale i samotnému příjezdu Tomáše Garrigue Masaryka do USA. Zpráva *Professor Masaryk, Bohemian Leader, on Way to See Wilson*⁵³ otištěná v deníku *New-York Tribune* informuje o příjezdu představitele dvanácti tisíc Čechoslováků, kteří se pokoušejí dostat ze sevření okovů rakouské vlády, do Chicaga odkud bude pokračovat na své cestě k prezidentu Wilsonovi s naléhavou žádostí o podporu v otázce nezávislosti československého národa. Masaryk byl také přivítán tisíci Čechů. Autor jej taktéž označuje za českého Garibaldiho, který byl původně poslanec říšské rady a profesor pražské univerzity, ale po vypuknutí války musel odjet z Rakouska a stal se hlavním představitelem československé revoluce, přičemž inicioval hnutí za vznik nezávislého státu. V textu se píše o Masarykově představě nového státu tvořeného dvanácti tisíci obyvateli, ve kterém se bude mluvit jedním československým jazykem, ale zejména bude obrannou zdí před uskutečněním německého snu o ovládnutí Balkánu.⁵⁴ Označení Masaryka jako českého Garibaldiho odpovídá obrazu, který byl do této doby americkým tiskem vytvořen. Zobrazuje ho jako bojovníka za sjednocení jeho země a získání samostatnosti pro československý národ. Další spojitost Masaryka s Garibaldim, která se zde naskýtá, je rovněž boj proti habsburské opresi. Masaryk je tak srovnáván s významnou osobností, která je zapsána do obecného amerického povědomí. Jeho osoba se čtenáři *New-York Tribune* přibližuje, protože ji autor porovnává s osobností již známou, což implikuje možný vzrůst Masarykovy popularity. Zároveň ale autor nezapomíná na Masarykovu minulost a znovu zde zmiňuje jak jeho někdejší působení v Říšské radě, tak jeho pedagogickou činnost na univerzitě v Praze.

V tentýž den, tj. 6. května 1918, o stejné události informuje rovněž deník *Evening Star* se zprávou *Bohemia's Garibaldi on Way to This City*.⁵⁵ Jedná se o téměř identický text, ale s jiným dovětkem. Namísto informací o budoucím státě se autor věnuje faktu, že

⁵³ *Professor Masaryk, Bohemian Leader, on Way to See Wilson*, *New-York Tribune* 26104 (78), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

⁵⁴ *Tamtéž*.

⁵⁵ *Bohemia's Garibaldi on Way to This City*, *Evening Star* 27040, 1918, s. 13. (bez uvedení autora)

Masaryk přislíbil loajalitu státům Dohody, a to s podporou nejen stovek tisíců Čechoslováků v USA, ale i milionů v Evropě. Zároveň, zde autor píše o tom, jak Masaryk označuje Spojené státy americké za synonym pro svobodu a prezident Wilson představuje svobodu pro malé utlačované národy v Evropě.⁵⁶ Tímto dovětkem se zpráva stává odlišnou od předchozího příspěvku v *New-York Tribune*. Stává se rozdílnou zejména tím, že znovu přibližuje Masaryka USA a pomáhá Masarykovi získat její přízeň. Tomáš Garrigue Masaryk se totiž vyjadřuje pozitivně k fungování USA a zejména zmiňuje jeden ze základních amerických atributů, a to důraz na svobodu. Autor zde tedy znovu posiluje propojení osoby Masaryka a Spojených států amerických na základě vysoce ceněným amerických hodnot jako je otázka svobody a nezávislosti.

Další dvě zprávy informující o příjezdu Masaryka do USA byly otištěny dne 9. května 1918 v listech *The Washington Herald* a *Evening Star*. První z nich s názvem *Prof. Masaryk Will be Guest of Honor*⁵⁷ v deníku *Evening Star* představuje Masaryka jako stále člena rakouského parlamentu, kterému hrozí trest smrti. Informuje také o jeho příjezdu a chystané recepci na jeho počest. Hostitelem mu bude československý poslanec A. J. Sabath za stát Illinois.⁵⁸ První z informací, na kterou nutno poukázat, je nepravdivé tvrzení o Masarykově funkci poslance v Říšské radě. V době otištění zprávy již Masaryk ve funkci nezastával. Zpráva Masaryka dále žádným způsobem nehodnotí, lze z ní však vyčíst vyjádření určité úrovně úcty k jeho osobě. Již přímo v názvu publikovaného textu je Masaryk označen jako „guest of honor“ tedy jako čestný host. Zároveň zde znovu autor uvádí zástup Čechoslováků, kteří přivítali Masaryka po příjezdu do země. Obě informace poukazují na očekávání jak amerických Čechoslováků, tak i samotných amerických představitelů vůči Masarykovu příjezdu. Autor totiž dále uvádí, že se nejméně 30 členů sněmovny rozhodlo zúčastnit se připravované recepce, čímž indikuje jejich zájem o setkání s Masarykem.

Obdobným textem se stává *Slovak Leader To Be Honored at Reception*⁵⁹ v deníku *The Washington Herald* otištěný stejného dne jako zpráva *Prof. Masaryk Will be Guest*

⁵⁶ *Tamtéž.*

⁵⁷ *Prof. Masaryk Will be Guest of Honor*, *Evening Star* 27043, 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

⁵⁸ *Tamtéž.*

⁵⁹ *Slovak Leader To Be Honored at Reception*, *The Washington Herald* 4213, 1918, s. 6. (bez uvedení autora)

of Honor.⁶⁰ Sdělení informuje o poslanci Sabathovi, československého původu, který organizuje uvítací setkání pro Tomáše Garrigue Masaryka. Autor zde představuje Masaryka jako člena rakouského parlamentu, který stále čelí rozsudku smrti. Masaryk je však na cestě do hlavního města, neboť jej francouzská, britská a italská vláda již uznala za představitele československého lidu, protože pomohl zorganizovat československou armádu ve Francii a Rusku a zároveň se stal hlavou hnutí za rozpad Rakouska-Uherska, čímž pomohl Evropě.⁶¹ Jedná se tedy o podání téměř identických informací.

Přestože i tato zpráva uvádí nepřesnou formulaci platnosti Masarykovy funkce poslance Říšské rady, *Slovak Leader To Be Honored at Reception* uvádí důvod k rozsudku smrti, a to Masarykovu činnosti proti Rakousku v otázce nezávislosti československého státu. Mnohem více pozornosti je zde věnováno jeho dosavadním úspěchům na příkladu zorganizování legií Čechoslováků ve Francii a Rusku a uznání jeho vůdčí pozice československého lidu zahraničními vládami. Po srovnání těchto dvou textů lze tedy i z této zprávy vyčíst vyjádření úcty k Tomáši Garrigue Masarykovi, avšak oproti předchozímu textu jsou zde důvody k respektu k Masarykovi uvedeny explicitně, kdežto ve zprávě *Prof. Masaryk Will be Guest of Honor*⁶² autor úctou demonstruje implicitně v zdůrazňování zájmu amerických občanů na Masarykově příjezdu.

Následující text v témž deníku s názvem *May Speak to Congress For Bohemia's Freedom*⁶³ se znovu navrácí k otázce uznání Masaryka jako oficiálního zástupce československého lidu. Tomáš Garrigue Masaryk je v publikovaném textu nazýván českým osvoboditelem a zpráva informuje o snaze poslance Sabatha získat pro Masaryka oficiální uznání i od americké vlády. Sabath Masaryka považuje za nejdůležitější osobu slovanského boje proti Habsburkům. Masaryk momentálně cestuje právě po Spojených státech amerických s cílem získat uznání americké vlády rovněž potřebné pro svobodu československého lidu. Právě kvůli uznání Masarykova postavení plánuje Sabath Masarykovo vystoupení v Kongresu Spojených států amerických.⁶⁴ Jedná se tedy znovu

⁶⁰ *Prof. Masaryk...*, s. 2. (bez uvedení autora)

⁶¹ *Slovak Leader...*, s. 6. (bez uvedení autora)

⁶² *Prof. Masaryk...*, s. 2. (bez uvedení autora)

⁶³ *May Speak to Congress For Bohemia's Freedom*, The Washington Herald 4226, 1918, s. 10. (bez uvedení autora)

⁶⁴ *Tamtéž.*

o informativní zprávu, odkazující na momentální působení Masaryka v USA. Zároveň se na textu ukazuje jak vysoce důležité je pro vznik Československa přijetí od americké vlády. Masaryk byl již uznán britskou, francouzskou i italskou vládou a teď má možnost získat podporu také té americké. V textu znovu hraje roli i Sabathův československý původ, který přidává na urgentnosti jeho snahy.

Tomáš Garrigue Masaryk je tedy v tisku během války často vykreslen jako zástupce československého lidu, neúnavný patriot a politik, jehož cílem je především blahobyt a svoboda vlastního národa. Dalším z příkladů, kdy tomu tak je, je zpráva ze dne 6. září 1918 odkazující se na oslavu 161 let od narození La Fayettea s názvem *All New-York Will Unite in Honoring Lafayette To-Day*.⁶⁵ Všichni Newyorčané se sjednotí, aby toto výročí řádně uctili a nebudou zde chybět ani zástupci z mnoha jiných zemí. V textu jsou jmenováni zástupci z Itálie, Velké Británie, Japonska a Belgie. Všichni jsou zde přímo označeni jako představitelé dané země. Dále je uveden Masaryk, který je zde označen jako reprezentant československého lidu.⁶⁶ Československo ještě nebylo v té době vyhlášeno a tak nemohl být Masaryk označen za zástupce této země. Zároveň se zde ale objevuje spojitost s předchozími texty, kde Sabath loboval za uznání Masaryka jako představitele Čechoslováků i americkou vládou. Masaryk je zde tedy, byť pouze krátkým slovním spojením, prezentován jako člověk, který opravdu zastupuje svůj národ, svůj lid a jeho zájmy. Tento dojem, který čtenář mohl získat je ještě zesílen tím, že Masaryk je jako zástupce lidu označen jako jediný z uvedených reprezentantů a zároveň tato informace de facto ukončuje zprávu a umocňuje tak celkový dojem z textu.

Na základě uvedených novinových článků se tedy znovu modifikuje podoba Tomáše Garrigue Masaryka, kterou tisk podává. Jednou ze zásadních změn je vnímání Masaryka už ne pouze jako pedagoga, ale přímo revolucionáře v boji za nezávislost Československa. Zároveň však v zejména z časového hlediska prvních zprávách zůstává Masarykův pedagogický odkaz aktuálním. Již v souvislosti s jeho přednáškami v USA se ukázalo, že se Masaryk právě pomocí svých lekcí pokusil oslovit co nejširší spektrum posluchačů. To se projevovalo i nadále během války, kdy tisk reflektoval jeho výroky.

⁶⁵ *All New-York Will Unite in Honoring Lafayette To-Day*, New-York Tribune 26227 (78), 1918, s. 12. (bez uvedení autora)

⁶⁶ *Tamtéž*.

Postupně tak lze z publikovaných textů poskládat nový obraz Masaryka, v němž se spojuje role politika, vojenského стратега, patriota s nákloností i k ostatním utlačovaným národům až k vítanému a ctěnému hostu Spojených států amerických.

2.2 Vojenské záležitosti

V průběhu první světové války se tak vybrané tisky nevěnují Tomáši Garrigue Masarykovi pouze v doposud uvedených oblastech, tj. převážně v politických otázkách, ale zajímají se o něm také jako o glosátora válečných událostí. Publikované zprávy se týkají především jeho činnosti spojené s československými legiemi ve Francii a Rusku.

Československé legie byly dobrovolnické vojenské jednotky tvořené československými vojáky, kteří tak bojovali na straně Dohody namísto Centrálních mocností, poté co padli do zajetí právě států Dohody. Přestože odvod československých vojáků v roce 1914 byl navzdory očekávání poklidný, brzy se mezi československé vojáky dostavilo zklamání, když nepřicházelo žádné rozhodující vítězství. Všichni totiž očekávali krátkou válku, a tak se s prodlužováním konfliktu rozšiřovala všeobecná skepse. Pro mnoho československých vojáků se tak na konci roku 1914 stalo nakonec zajetí vlastně vysvobozením. Základy pozdějších československých legií však začaly vznikat již od roku 1914 kdy se objevovali první dobrovolníci z řad československých krajanů žijících v zahraničí, kteří rovněž za vidinou krátké a vítězné války, která přinese svobodu a vlastní stát jejich národu, dobrovolně vstupovali do francouzských, britských, srbských i ruských armád. Mezi první československé jednotky se řadí rota Nazdar v Cizinecké legii francouzské armády, neúspěšný pokus o vytvoření Legion for British Service v britské armádě, či Česká družina v Rusku. Dvěře pro vznik opravdových samostatných československých jednotek se však otevřely po prohlášení Českého komitétu zahraničního z listopadu 1915, které jasně dávalo najevo, že se Češi a Slováci staví na stranu Dohody a podporují vznik československých vojenských jednotek v armádách států Dohody. Na základě tohoto prohlášení a také názorů Masaryka byl nakonec položen ideový základ pro vytvoření československé dobrovolnické armády.⁶⁷

V americkém tisku se však zprávy o organizaci československých vojenských jednotek ve spojitosti s T. G. Masarykem objevují až po vstupu USA do války. První

⁶⁷ Karel PICHLÍK, *Českoslovenští legionáři (1914–1920)*, Praha 1996, s. 9–59.

z nich je zpráva *Bohemians Rally Around Old Glory* v tisku *Omaha Daily Bee*.⁶⁸ Ta informuje o dobrovolnících z Nebrasky, Kansasu a Dakoty, kteří se chystají vstoupit do americké armády ve snaze podpořit československé orgány vedené Masarykem bojující za získání svobody pro 12 milionů lidí. Následují příklady již vzniklých československých vojenských jednotek ve Francii, Rusku a Itálii. Autor zmiňuje taktěž významnou roli Masaryka coby iniciátora těchto dobrovolnických aktivit. Zároveň odkazuje na jeho momentální exil v Londýně a na fakt, že jeho manželka amerického původu je stále v Čechách.⁶⁹ Text tedy odkazuje na zájem Čechoslováků žijících v USA na výsledku války. Poukazuje na prvotní impuls vedoucí ke vzniku československých vojenských jednotek, který byl stejný jako v jiných státech, kde už samostatné československé vojenské oddíly existují – založený na dobrovolnictví. Ze zprávy však vyplývá, že tito dobrovolníci imponují zejména Masarykovi, což se ukazuje na faktu, že ve zprávě je zmíněn pouze on a nikdo jiný z jeho spolupracovníků, kteří se na vzniku československých jednotek podíleli. Rovněž se zde znovu objevuje snaha o propojení Masaryka s USA. Přestože to nijak nesouvisí s předešlým obsahem článku, je zde opět zdůrazněn americký původ Masarykovy manželky Charlotty, která je stále v Čechách. Zpráva tedy potrhuje vztah mezi osobou Tomáše Garrigue Masaryka a USA jak už propojením přes Čechoslováky, kteří se chystají dobrovolně vstoupit do armády, tak přiblížením Masaryka americkým čtenářům faktem, že jeho manželka je amerického původu. Tím autor poskytuje čtenářům představu, že s Masarykem něco sdílejí.

Přestože následující zprávy byly otištěny s ročním časovým odstupem od *Bohemians Rally Around Old Glory*⁷⁰ v deníku *Omaha Daily Bee*, stále v nich lze najít opakující se motivy týkající se Tomáše Garrigue Masaryka. Publikovaný text *Czecho-Slovaks to Organize an Army to Assist Entente*⁷¹ v denním tisku *New-York Tribune* ze dne 26. května 1918 informuje o Tomáši Garrigue Masarykovi, jehož vystoupení v Carnegie Hall získalo velký ohlas od tisíců Čechoslováků. Při jeho projevu byl Masaryk uveden jako jeden ze šesti nejmoudřejších mužů světa. V textu se zároveň objevuje informace,

⁶⁸ *Bohemians Rally Around Old Glory*, *Omaha Daily Bee* 4 (46), 1917, s. 14. (bez uvedení autora)

⁶⁹ *Tamtéž*.

⁷⁰ *Tamtéž*.

⁷¹ *Czecho-Slovak to Organize an Army to Assist Entente*, *New-York Tribune* 26124 (78), 1918, s. 11. (bez uvedení autora)

že Masaryk následně vyjádřil svůj názor na Německo a Rakousko, které mají za cíl zotročit jimi utlačované národy a jediná cesta ven z jejich sevření je rozbití jejich moci. Masaryk se opíral i o prezidenta Wilsona, který podporuje onen boj za svobodu. Následně autor uvádí Masarykovy úspěchy v Rusku. Zdůrazňuje Masarykův zásadní podíl na vytvoření armády 50 tisíc mužů z řad československých válečných zajatců a podporuje vznik dalších československých jednotek i v jiných státech na podporu Dohody. V textu je uvedeno, že Masaryk své plamenné obhajování rozpadu Rakouska-Uherska podpořil i projevem úcty ke Spojeným státům americkým a Lincolnovi, jehož památník navštívil v Gettysburgu.⁷² Jeho plamenné výroky k rozpadu habsburské říše jsou znovu posíleny i emotivním označením „she“ pro Rakousko, které tedy poukazuje na osobní, citově zabarvený vztah k tématu a opakované zdůraznění, že se Československo stane obrannou zdi před dovršením německého snu o ovládnutí Balkánu stejně jako tomu bylo v textu *Dismember Austria, Bohemian Advocates*⁷³ v deníku *Evening Star* publikovaném v květnu roku 1917.

Zpráva se nese ve velmi podobném duchu jako předchozí článek v *Omaha Daily Bee*. Zdůrazňuje Masarykovu roli při utváření československých vojenských jednotek, ačkoliv se tak dělo za jiných okolností. Nejedná se již o pouze dobrovolnickou činnost, ale přímo o budování československé armády, o kterou se mohl Masaryk při obhajobě potřeby vzniku samostatného československého státu spolehlivě opřít, protože vysílala jednoznačnou zprávu. Československo ještě nemá svůj stát, ale již má armádu, která je straně Dohody.

Opakovaným motivem však zůstává i propojení Masaryka s americkou kulturou a čtenáři, která je zde mnohem více posílena samotnými výroky Masaryka. Píše se zde o tom, že Masaryk znovu odkazuje na jedny z nejsilnějších amerických hodnot. Na základě autorova textu vyplývá, že se Masaryk odkazuje na svobodu, prezidenta Lincoln, pro Američany velmi významné historické místo Gettysburg, stejně jako na s těmito záležitostmi spojený způsob vlády, který chtějí Čechoslováci následovat. Dle autora Masaryk bojuje za stát řízený lidmi, ne útlak. Vedle obrazu Masaryka jako obhájce rozpadu Rakouska-Uherska a vzniku samostatných států vystává tedy znovu i obraz

⁷² *Tamtéž.*

⁷³ *Dismember Austria...*, s. 10. (bez uvedení autora)

Masaryka obeznámeného s americkými hodnotami, kulturou i historií, kterých si vysoce cení.

Oproti předešlým zprávám, které se stále zabývají spíše vznikem československých vojenských jednotek a Masarykovými vyjádřeními k aktuální válečné situaci, publikovaný text ze dne 22. června 1918 z deníku *The Washington Herald* s názvem *Slavic Legion Now Ratified by Committee*⁷⁴ se již přímo vyjadřuje k Masarykovým úspěchům v této záležitosti a zejména k úspěšnému postupu legií. Autor zprávy informuje o uznání československé vojenské jednotky v Spojených státech amerických na základě návrhu prezidenta Wilsona. Ve zprávě je také obsažena citace Masarykova vzkazu československým vojákům působícím na italské frontě, ve které oceňuje jejich statečnost a dále je nabádá k tomu, aby nezapomínali na to, že jejich skutky vedou ke svobodě jejich národa.⁷⁵ Text obsahuje důležité sdělení, že prezident Wilson legie podporuje a dokonce byly oficiálně uznány vládou Spojených států amerických. Pro čtenáře však ze zprávy vyvstává nový pohled na Masaryka. Stává se symbolem pro komunikaci s československými legionáři, sám je podporuje a je tak pro československé vojáky pojítkem s domovinou, ale zároveň motivací pro jejich dalších postup.

Tento obraz Masaryka je mnohem více reflektován v textech *The Czecho-Slovak Crusade in Siberia – Romace*,⁷⁶ *One of the Strangerst Tales of War is Crusade of Czecho-Slovaks Across Russia to Lake Baikal*,⁷⁷ *Czecho-Slav and Jugo-Slav Nations in the War*,⁷⁸ a *Continued Encouragement in Siberian Situation*⁷⁹. Kromě posledního z jmenovaných se všechny vyjadřují ke stejnému tématu a to k cestě 50 tisíc mužů ze Sibiře na francouzskou frontu. Sjednocujícím motivem pro tyto novinové články se stává údiv nad výdrží československých vojáků a také ocenění jejich motivace k boji a k vítězství. Linie všech textů také směřují ke stejnému závěru. Jednou z největších motivací těchto vojáků

⁷⁴ *Slavic Legion Now Ratified by Committee*, *The Washington Herald* 4257, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

⁷⁵ *Tamtéž*.

⁷⁶ *Czecho-Slovak Crusade in Siberia – Romace*, *New-York Tribune* 26180 (78), 1918, s. 37. (bez uvedení autora)

⁷⁷ Harvey O'HIGGINS, *One of the Strangerst Tales of War is Crusade of Czecho-Slovaks Across Russia to Lake Baikal*, *Omaha Daily Bee* 11 (48), 1918, s. 44.

⁷⁸ Charles M. PEPPER, *Czecho-Slav and Jugo-Slav Nations in the War*, *Evening Star* 27151 (700), 1918, s. 31.

⁷⁹ *Continued Encouragement in Siberian Situation*, *Omaha Daily Bee* 72 (48), 1918, s. 10. (bez uvedení autora)

je jejich vztah a obdiv k Masarykovi a jeho revoluční činnosti. Ve všech publikovaných textech rezonuje uznání vytrvalosti československých legionářů a jejich důstojníků, kteří dorazili až do Washingtonu, jen aby Masarykovi sdělili, jaký je jejich dosavadní postup a aby čekali na další pokyny. Zpráva *Continued Encouragement in Siberian Situation*⁸⁰ odkazuje na slova podpory, které Masaryk adresuje vojákům podstupující těžkou cestu ze Sibiře.⁸¹ V těchto člancích tedy narůstá obraz Masaryka jako spojovníku československých vojáků s domovem, ale zejména jako symbolu, který udržuje jejich motivaci a vytrvalost.

Americké noviny však nezaujalo pouze samotné téma vzniku a postupného vývoje československých legií. Tomáš Garrigue Masaryk figuroval v události, která se odehrála v červnu roku 1918 a byla náležitě reflektována v *The Evening World* a *New-York Tribune*. Zpráva z 2. června 1918 publikovaná v *The Evening World* s názvem *Austrians Hang 300 Soldiers of Czech Army*⁸² se stala první, která na tuto událost zareagovala. Publikovaný text informuje o popravě 300 českých vojáků, kteří byli zajati Rakušany. K této záležitosti se vyjádřil i Masaryk, který na danou situaci reaguje, že 200 tisíc rakouských vojáků nebude propuštěno ze Sibiře, dokud nebudou popravy ukončeny.⁸³ Obdobná zpráva byla otištěna následujícího dne v *New-York Tribune* pod názvem *Czech Leader Promises Reprisal for Murders*.⁸⁴ V těchto textech se tak projevuje změna Masarykova myšlení, které se od představy izolovaného humanistického ideálu posunulo k přesvědčení, že proti násilí je potřeba se aktivně bránit. Masaryk tak navrhuje zadržet rakouské vojáky na Sibiři, aby byla opravdu provedena ona represe, jak je naznačeno již v samotném nadpisu celého textu. Zároveň se zde opět prezentována Masarykova významná pozice spojená s rozhodováním o dalším postupu legií.

List *The Evening World* i *New-York tribune* se k události následně navrácí ve dnech 24. a 25. června 1918. První z nich *Czecho-Slovak Leader Coming to United States*⁸⁵ v tisku *The Evening World* pouze vypovídá o bývalém veliteli československé armády

⁸⁰ *Tamtéž.*

⁸¹ *Tamtéž.*

⁸² *Austrians Hang 300 Soldiers of Czech Army*, *The Evening World*, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

⁸³ *Tamtéž.*

⁸⁴ *Czech Leader Promises Reprisal for Murders*, *New-York Tribune* 26162 (78), 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

⁸⁵ *Czecho-Slovak Leader Coming to United States*, *The Evening World*, 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

v Rusku, který míří do Washingtonu poradit se s Masarykem jak situaci vyřešit.⁸⁶ Zpráva z následující dne v tisku *New-York Tribune* však přináší finální rozhodnutí. *Czechs Promise Reprisals For Execution of Comrades*⁸⁷ sděluje vyjádření Masaryka, že vzhledem k nelegálním popravám českých vojáků budou represe vykonány právě na rakouských a maďarských vojácích zadržených na Sibiři. Autor zprávy však také přidává aditivní informace k československým legiím, které teď bojují na straně států Dohody na francouzské a italské frontě.⁸⁸ Tomáš Garrigue Masaryk tedy znovu z uvedených zpráv vychází jako hlavní aktér v rozhodování o dalším postupu československých legií. Zároveň se však i zde posiluje obraz Masaryka jako poradce velitelů československých vojáků, za kterým československý důstojník cestoval ze Sibiře přes Tokio až do Washingtonu, aby s ním prokonzultoval jak danou situaci vyřešit.

Tomáš Garrigue Masaryk tak na základě uvedených textů zůstává vyobrazen jako muž jehož rozhodnutí je často zásadní. Zároveň je vždy odkazováno přímo na Masaryka, přestože se na vzniku československých legií podílely i další důležité osoby, jako byl i Milan Rastislav Štefánik, které však v tisku zůstávají opomíjeny. Zásadní roli v ilustraci Tomáše Garrigue Masaryka v americké publicistice však hraje také vztah Masaryka vůči Spojeným státům amerických, který je zde konstantně rozvíjen již od dob jeho působení ještě před první světovou válkou. V tomto období je však tento vztah posilován především samotným Masarykem, který s cílem získat co největší podporu pro vznik Československa často odkazuje na hodnoty americké kultury i historie, kterých si Američané velmi váží. Autoři některých textů využívají k posílení tohoto pouta i Charlottu Masarykovou, která tvoří přímé pojítko Masaryka a USA díky jejímu americkému původu.

⁸⁶ *Tamtéž.*

⁸⁷ *Czechs Promise Reprisals For Execution of Comrades*, *New-York Tribune* 26154 (78), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

⁸⁸ *Tamtéž.*

3 Založení Československa

Předchozí kapitoly prezentují ohlas činnosti Tomáše Garrigue Masaryka v americkém tisku, která směřovala ke vzniku samostatného Československa. Samotný proces založení Československa pak přes všechny komplikace akceleroval v průběhu roku 1918. Již v lednu byla vydána Tříkrálová deklarace, která byla podepsána mnoha českými poslanci. Deklarace šířila myšlenku svrchovanosti a požadavek na vznik samostatného státu. Dne 8. ledna 1918 následovalo vydání 14 bodů prezidenta Wilsona, v rámci kterých byl obsažen i bod zahrnující právo na autonomní rozvoj států Rakouska-Uherska. Především díky Masarykově činnosti vyjádřil na konci května ministr zahraničí USA Lansing sympatie Spojených států amerických k československému hnutí za vznik nezávislého státu, načež byla mezi československými zástupci dne 30. května uzavřena Pittsburská dohoda. Smlouva představovala spojení českých a slovenských orgánů a společnou snahu vytvořit samostatný stát. Po této dohodě bylo Masarykovi umožněno jednat nejprve s ministrem Lansingem a následně i se samotným prezidentem Wilsonem. Situace však akcelerovala i v českém prostoru, kde v červnu vznikl Národní výbor československý, který byl v kontaktu s Tomášem Garrigue Masarykem. Rozhodujícími událostmi ke vzniku státu se stalo uznání Československé národní rady nejvyšším orgánem Československa a také jeho prohlášení za de facto vládu, a to nejprve Francií, dále britskou vládou a posléze USA, následované zase Japonskem a Itálií. Na základě těchto uznání se otevřela cesta k vyhlášení nového státu a vše nakonec vyústilo v události října 1918. Americký prostor hrál významnou roli v této konečné fázi snahy vytvořit samostatný československý stát i tím, že v této době Masaryk operoval především z Washingtonu, a byl to právě prezident Wilson, který podepsal dne 18. 10. 1918 Washingtonskou deklaraci, která vyhlášovala svrchovanost Československa.⁸⁹

3.1 Uznání československé de facto vlády

Vznik nového československého státu, který se osamostatnil z habsburského sevření, se stal frekventovaně komentovaným tématem v amerických novinách. Pozornost amerického tisku se ale nejprve upírala k Masarykově snaze získat uznání a podporu států Dohody. Masarykovým cílem bylo získat mezinárodněprávní uznání státu,

⁸⁹ Antonín KLIMEK, *Vznik Československa 1918*, Praha 1994, s. 355–378.

čímž by se potvrdila existence Československa jako samostatné a nezávislé státní jednotky.⁹⁰ K dosažení tohoto cíle bylo potřeba rozpadu Rakouska-Uherska. V září roku 1918 se však začaly americkou publicistikou šířit zprávy o uznání československé de facto vlády zahraničními státy. Jednalo se o prvotní uznání Československé národní rady za československou de facto vládu. To v praxi znamenalo buď časově nebo obsahově omezené uznání, které se provádělo často na základě buď obchodních či vojenských smluv s nově vzniklým státem.⁹¹ V případě Československa se jednalo především o primární uznání před vyhlášením samostatného státu, ačkoliv důležitou roli pro získání onoho uznání sehrály úspěchy československé armády bojující na straně Dohody.

Prvním vyjádřením k uznání československé de facto vlády se stal příspěvek *U.S. Recognizes Czecho-Slovaks De Facto Nation*⁹² v deníku *Evening Star* ze dne 3. září 1918. Publikovaný text sděluje uznání Československé národní rady za československou de facto vládu americkou vládou, která uznává i Československo za de facto stát. Autor se vyjadřuje i k ministru zahraničí Lansingovi, který již předtím vyslovil sympatie USA ke vzniku Československa. V textu je uvedeno, že se Masaryk prozatím stává neoficiálním předsedou vlády, protože byl v čele Československé národní rady. Vláda USA se tak rozhodla i na základě pomoci československé armády Dohodě a její celkové podpoře ve válce proti Rakousku-Uhersku.⁹³ Jedná se o čistě informativní zprávu, která Masaryka žádným způsobem nehodnotí. Ukazuje se zde však velký přínos československých legií, kterého si americká vláda náležitě cení, což přináší opětovné spojení s Masarykem, jenž byl do té doby prezentován jako ústřední postava organizace československých vojenských sil. K textu je připojena fotografie Tomáše Garrigue Masaryka, která již explicitně odkazuje na jeho vnímání jako zásadní osoby, která figurovala v celém procesu snahy získat toto uznání pro Československo.

Stejného dne, tj. 3. září 1918, informoval o uznání československé de facto vlády i list *The Evening World* svým sdělením *Czecho-Slovaks Recognized by the Government*

⁹⁰ Charles G. FENWICK, *The Recognition of De Facto Governments*, *Worlds Affairs* 3 (131), New York 1968, s. 177–183.

⁹¹ *Tamtéž*, s. 179.

⁹² *U.S. Recognizes Czecho-Slovaks De Facto Nation*, *Evening Star* 27160, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

⁹³ *Tamtéž*.

*of U.S. in Fight of Common Enemy.*⁹⁴ Autor uvádí, že ministr zahraničí Lansing informoval Masaryka o uznání Československé národní rady vládou USA. Spojené státy americké tak následovaly Velkou Británií a Francií, které již tak učinily před nimi. Zpráva rovněž obsahuje vyjádření Lansinga, ve které ministr vyzdvihuje význam nasazení československých vojáků v boji proti Centrálním mocnostem a jejich neúnavný boj za vlastní nezávislost.⁹⁵ V porovnání s předcházejícím sdělením tisku *Evening Star* se objevuje společný motiv ocenění československých legií a jejich pomoci v boji proti Německu a Rakousku-Uhersku. Texty ukazují, že Masarykova předchozí snaha získat co největší uznání a sympatie prostřednictvím podílení se na velení československých vojenských jednotek bojujících na straně Dohody byla zcela na místě. V obou příspěvcích je argumentováno především československou vojenskou pomocí v boji proti Centrálním mocnostem jako jedním ze zásadních impulsů k uznání de facto vlády Československa.

Následujícího dne se informace o uznání československé de facto vlády objevila i v tisku *The Manning Times* pod názvem *America Recognizes Czecho-Slovaks.*⁹⁶ Tentokrát se týdeník vyjadřuje nejen k faktu, že vláda USA uznala Československou národní radu za de facto vládu, ale oproti Velké Británii a Francii uznala jak československou de facto vládu, tak i Čechoslováky jako národ. Autor zde přímo uvádí, že k uznání došlo především za účelem posílení vojenských sil proti Německu a Rakousku-Uhersku.⁹⁷ Oproti předešlým textům věnuje toto sdělení mnohem více pozornosti zdůraznění faktu, že vláda Spojených států amerických uznala jak vládní orgán Československa, tak i její národ a armádu. Neměnným však zůstává důraz kladený na význam československých legií a jejich spojení s Masarykem. Velikost Masarykova přínosu legiím a jeho předešlá činnost s nimi spojená se v této chvíli stává ještě význačnější díky využívání československých vojenských sil jako argumentu pro uznání de facto vlády.

⁹⁴ *Czecho-Slovaks Recognized by the Government of U.S. in Fight of Common Enemy*, The Evening World, 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

⁹⁵ *Tamtéž.*

⁹⁶ *America Recognizes Czecho-Slovaks*, The Manning Times (38), 1918, s. 12. (bez uvedení autora)

⁹⁷ *Tamtéž.*

Více pozornosti se Tomáši Garrigue Masarykovi dostává v článku *Czecho-Slavs Recognized by United States*⁹⁸ ze dne 4. září 1918 v *The Washington Herald*. Zpráva opětovně obsahuje informace o uznání československé de facto vlády, ale zároveň se mnohem více vyjadřuje k samotnému Masarykovi. Masaryk je zde představen jako „little father of Czechoslovakia“, čemuž odpovídá pozdější český ekvivalent „tatiček národa“. Dle autora doposud Masaryk představoval spojence ze strany nepřítele, který působil ve Washingtonu. Na základě uznání de facto vlády se však stává titulární hlavou této vlády. Autor oceňuje především jeho skoro až heroický výkon v Rusku, kde se mu podařilo dopomoci vytvořit z roztroušených československých zajatců velmi schopnou vojenskou jednotku, která pomáhá Dohodě k možné porážce nepřítele. Autor rovněž zmiňuje Masarykovu vděčnost a pohnutí po jeho jednání s ministrem Lansingem, který mu oznámil uznání československé de facto vlády, armády i československého národa.⁹⁹

V kontrastu s předešlými příspěvky věnujícími se stejné problematice se tedy tento článek zabývá především osobou Masaryka a přispívá k dotváření jeho obrazu v americkém tisku. Masarykova činnost spojená s československými vojenskými jednotkami a ony jednotky samotné stále zůstávají zásadním námětem sdělení. Autor však rovněž opětovně poukazuje na symbolický význam Masaryka pro Čechoslováky. Děje se tak při pojmenování Masaryka tatičkem a při ocenění jeho dosavadní snahy v boji za nezávislost Československa, i navzdory trestu smrti, který stále trvá. Zásadním se stává uvedení emotivního stavu Masaryka, který implikuje opravdovost jeho počínání a zpětně potvrzuje autentičnost emotivního zbarvení jeho plamenných projevů směřovaných k Rakousku.

3.2 Vznik Československa a zvolení Tomáše Garrigue Masaryka prezidentem

Dalším z opakovaně reflektovaných témat v americké publicistice se přirozeně stalo vyhlášení samostatného československého státu i následné zvolení Tomáše Garrigue Masaryka jeho prezidentem. Novinový text v deníku *The Washington Herald* pod názvem *Two Capitals Located Here*¹⁰⁰ ze dne 23. září 1918 uvádí informace, které se znovu vážou

⁹⁸ *Czecho-Slavs Recognized by United States*, *The Washington Herald* 4331, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

⁹⁹ *Tamtéž*.

¹⁰⁰ *Two Capitals Located Here*, *The Washington Herald* 4350, 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

k uznání československé de facto vlády, avšak z jiného úhlu pohledu. Sdělení informuje o vzniku v podstatě nového hlavního města pro československý národ, kterým se obrazně stal apartmán Tomáše Garrigue Masaryka ve Washingtonu po té, co byla Československá národní rada uznána za de facto vládu Československa. Autor zároveň projevuje úctu Čechoslovákům, kteří vytrvali tak dlouho v boji za svou samostatnost a zejména vyjadřuje poctu Tomáši Garrigue Masarykovi, který byl hlavním aktérem celého dění. USA si podle pisatele článku cení statečných jedinců, kteří následují své ideály i přes hrozby násilí a útlak.

Autor Masaryka prezentuje jako osobu, která má všechny hodnoty hodné amerického prezidenta. Stal se uznávanou demokratickou hlavou Čechoslováků a je to on, kdo má velký podíl na uznání jejich samostatnosti.¹⁰¹ Oproti předešlým textům, které Tomáše Garrigue Masaryka hodnotí spíše implicitně, *Two Capitals Located Here* se k Masarykovi vyjadřuje naprosto explicitně. Masaryk je autorem hodnocen velice pozitivně, v některých výrazech až s určitou dávkou sentimentu. K jeho dosavadnímu obrazu tvořenému americkým tiskem však přidává několik nových aspektů. Jedním z nejvýznamnějších se stává přirovnání Masaryka k americkému prezidentu. Přirovnání indikuje přijetí Tomáše Garrigue Masaryka jako osobu hodnou americké tradice. Uznání jeho atributů za příslušné postu amerického prezidenta se jeví jako velmi vysoká pocta.

Zároveň sdělení vyjadřuje silný záměr autora přiblížit Masaryka Spojeným státům americkým a také zdůraznit jejich roli v procesu získávání samostatnosti Československa. Tento záměr lze nalézt v ocenění Čechoslováků a Masaryka Spojenými státy americkými uvedením, že si jich USA váží jako statečných jedinců. Samotný námět celé zprávy rovněž odkazuje na tento záměr. Washington poskytl Masarykovi prostor pro jeho politické jednání, a tím jak město, tak celá země přispěly k úspěchu. V neposlední řadě se objevuje přirovnání Masarykových kvalit ke kvalitám amerického prezidenta. Americký prezident je autorem použit jako měřítko vysokých hodnot, ke kterým se měl Masaryk přiblížit.

Pro samotný vznik Československa se jednou z klíčových událostí stalo jednání v Independence Hall ve Filadelfii. Přirozeně se tak toto jednání stalo diskutovaným i

¹⁰¹ *Tamtéž.*

v několika amerických listech. Zpráva *Proclame Freedom of Czechs*¹⁰² v *Omaha Daily Bee* však tyto jednání předchází a informuje o vyhlášení nezávislosti Československa na základě Washingtonské deklarace, která byla sepsána v Paříži a 18. října byla předána prezidentu Wilsonovi.¹⁰³ Příspěvek se však nijak dále k Masarykovi nevyjadřuje. Uvádí ho pouze titulem „Dr.“ namísto frekventovaného „prof.“ a také jako signatáře této deklarace.

Ve stejný den, tj. 19. října 1918, se k totožnému tématu vyjadřuje i *The Washington Herald* s článkem *Dawn of New Czecho-Slav Nation Today*.¹⁰⁴ Sdělení obsahuje informace o vyhlášení nezávislosti Československa na základě deklarace sepsané v Paříži a uznané i prezidentem Wilsonem ve Washingtonu. Autor uvádí, že v popředí celé události stojí Tomáš Garrigue Masaryk, který je zároveň v čele Československé národní rady, přestože mu i nadále hrozí trest smrti v Rakousku-Uhersku.¹⁰⁵ Na rozdíl od předchozí zprávy *Proclame Freedom of Czechs*¹⁰⁶ je zde uvedena i aditivní informace k Masarykovi. Autor píše o trestu smrti, který byl Masarykovi udělen za jeho protirakouskou činnost, a který je stále v platnosti. Ilustruje tak Masaryka, jenž vede Československo k nezávislosti a k vlastní republice i přes hrozbu zatčení a popravy. Taktéž je zde Masaryk opětovně pojmenován titulem profesor.

Publikovaný text *Mid-European Union Of Nations Undertaken In Independence Hall*¹⁰⁷ v deníku *Omaha Daily Bee* se však již přímo věnuje jednáním ve Filadelfii. Vyjádření vypovídá o počátku konference dne 23. října 1918 konající se ve stejných prostorech, ve kterých *otcové americké republiky* podepsali Deklaraci nezávislosti. Na konferenci se bude podílet 15 delegátů utlačovaných národů a celé jednání bude řízeno Tomášem Garrigue Masarykem, prezidentem nově vyhlášené Československé republiky, a Herbertem Millerem, který se zase podílel na vzniku Demokratické středoevropské unie. V textu se objevuje zmínka o tom, že byl Masaryk dotázán jakou barvu bude mít

¹⁰² *Proclame Freedom of Czechs*, Omaha Daily Bee 106 (48), 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

¹⁰³ *Tamtéž*.

¹⁰⁴ *Dawn of New Czecho-Slav Nation Today*, The Washington Herald 4376, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

¹⁰⁵ *Tamtéž*.

¹⁰⁶ *Proclame Freedom...*, s. 1. (bez uvedení autora)

¹⁰⁷ *Mid-European Union Of Nations Undertaken In Independence Hall*, Omaha Daily Bee 110 (48), 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

vlajka Československa, a jeho odpověď zněla, že bude červená a bílá, červená jako krev.¹⁰⁸

Na základě informací obsažených v této zprávě se znovu rozvíjí vnímání Masaryka a jeho politické činnosti na základě uvedení jeho významné role v rámci jednání ve Filadelfii. Prvním z důležitých aspektů textu je zdůraznění, že se celá konference odehraje na stejném místě, kde byla podepsána Deklarace nezávislosti, čímž autor znovu přirovnává důležitost jednání k události, která byla význačná pro americké občany. Tím se zejména pro americké čtenáře stává snadnějším pochopit nesmírný význam konference pro Čechoslováky. Masaryk celému jednání předsedá, což poukazuje na jeho již nepopíratelnou významnou pozici v mezinárodní politice. V kontextu přirovnání k americkému prezidentu z textu *Two Capitals Located Here*¹⁰⁹ se znovu posiluje vykreslení Masaryka coby osoby hodné amerického uznání. Masaryk disponuje atributy hodnými amerického prezidenta a zároveň organizuje konferenci o vzniku nových národů v prostorách, ve kterých rozhodovali o vzniku amerického národa i *otcové americké republiky*.

Autor rovněž nechává prostor pro okomentování dotazu ohledně barvy budoucí československé vlajky. Masarykova odpověď spojená s vysvětlením, že červená barva bude demonstrovat krev se zase spojuje s obrazem Masaryka, který opustil izolované humanistické ideály a věří, že násilí nemůže zůstat nepovšimnuto, ale je potřeba se mu bránit.

Krátký text ze dne 26. října 1918 v tisku *Omaha Daily Bee* s názvem *Discussion of Boundaries Starts Row in Conference*¹¹⁰ informuje o ukončení konference a jejím výsledku. V textu je uvedeno, že výsledkem konference se tedy stala nutnost vyhlášení svobody pro utlačované národy a následný plebiscit, zdůrazněný v Masarykově projevu.¹¹¹ Ačkoliv se autor k Masarykovi nijak dále nevyjadřuje, stále je i jím implicitně

¹⁰⁸ *Tamtéž.*

¹⁰⁹ *Two Capitals...*, s. 4. (bez uvedení autora)

¹¹⁰ *Discussion of Boundaries Starts Row in Conference*, *Omaha Daily Bee* 112 (48), 1918, s. 7. (bez uvedení autora)

¹¹¹ *Tamtéž.*

prezentován jako pravděpodobně nejvýznamnější osoba konference a zároveň jako demokrat, což je demonstrováno na jeho dodatku o plebiscitu.

Pomyslné uzavření tohoto tématu v americké publicistice tvoří článek ze dne 30. října 1918 *Seven Nations Declare Freedom From Teutons in Independence Hall*¹¹² v denním tisku *The Bismarck Tribune*. Již samotný název vypovídá o tom, že se článek věnuje výsledkům konference ve Filadelfii. Text odkazuje na tři základní principy, ze kterých budou nově vzniklé národy vycházet. Dále se však dostává relativně velké pozornosti právě Tomáši Garrigue Masarykovi, který je zde označován jako Thomas Jefferson pro zmíněných sedm osvobozených národů.¹¹³ Masaryk je tedy znovu vyobrazen jako hlavní aktér právě díky tomu, že předsedal konferenci. Opakující se zdůraznění Masarykovy činnosti však po tolika zmínkách téměř přerůstá ve vnímání Masaryka ne jako pouze hlavního aktéra konference, ale jako přímé personifikace snahy o osamostatnění utlačovaných národů. Jedná se zde o odkaz na předchozí zprávy, ve kterých je Masaryk vykreslen jako bojovník za nezávislost Československa, který však vnímá útlak i jiných menších národů, za které svou činností svým způsobem bojuje také. Opakováním jeho významného postavení na konferenci se tento obraz umocňuje.

Signifikantním aspektem zprávy zůstává taktéž přirovnání Tomáše Garrigue Masaryka k Thomasi Jeffersonovi. Přirovnání je zde logické, pokud se vezme v potaz propojení Independence Hall a konference s *otci americké republiky*. Tomáš Garrigue Masaryk je v deníku často označován za hlavního tvůrce Washingtonské deklarace, na jejímž základě tisk informuje o vyhlášení nezávislosti Československa. Tím se objevuje další pojitko Masaryka a Jeffersona. Přestože se tak uvedenými příklady umocňuje, či znovu obnovuje v americkém tisku již vytvořený obraz Masaryka, právě u případu ilustrace Masaryka, který svými schopnostmi odpovídá americkým hodnotám se naskytá opětovné srovnání s texty *Professor Masaryk, Bohemian Leader, on Way to See Wilson*¹¹⁴ a *Bohemia's Garibaldi on Way to This City*¹¹⁵ z května 1918. Zde je totiž Masaryk opakovaně nazýván českým Garibaldim. Od září 1918, tedy od uznání československé de

¹¹² A. E. GELDOF, *Seven Nations Declare Freedom From Teutons in Independence Hall*, *The Bismarck Tribune*, 1918, s. 7.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ *Professor Masaryk...*, s. 3. (bez uvedení autora)

¹¹⁵ *Bohemia's Garibaldi...*, s. 13. (bez uvedení autora)

facto vlády, začíná být Masaryk v amerických novinách srovnáván s historickými figurami americké historie. Daný fakt pravděpodobně implikuje vzrůst úcty a obdivu k Tomáši Garrigue Masarykovi, který je projevován snahou přiblížit Masaryka vlastním americkým ideálům a hodnotám.

Dne 28. října 1918 vzniká samostatné Československo a dne 14. listopadu byl Tomáš Garrigue Masaryk zvolen prvním československým prezidentem. Tato událost se rovněž často objevuje v americkém tisku. Ještě před samotným zvolením bylo otištěno sdělení *German Bohemians Draft Constitution and Name Capitol*¹¹⁶ v deníku *New-York Tribune*, které Masarykovo zvolení prezidentem předpovídá. Autor zde píše o prvním československém návrhu ústavy. Dále sděluje, že se Karel Kramář stal československým premiérem a Tomáš Garrigue Masaryk se s největší pravděpodobností stane prezidentem nově vzniklého státu.¹¹⁷ Sdělení samotné se však k Masarykovi nijak více nevyjadřuje, de facto pouze konstatuje obecné očekávání, že se Masaryk, jehož snaha o získání nezávislosti pro československý stát byla v americké publicistice prezentována ve velké míře, stane prvním československým prezidentem.

Naopak text *Masaryk First Head of Czech Republic*¹¹⁸ ze dne 12. listopadu 1918 otištěný v *New-York Tribune* prezentuje zvolení Masaryka československým prezidentem. Ve vyjádření je oznámeno, že Československo je nyní nezávislým státem pro více než 11 milionů Čechoslováků, kterým se podařilo vymanit se ze sevření habsburské vlády. Masaryk, který se momentálně nachází ve Washingtonu, byl zvolen prvním československým prezidentem. Autor rovněž uvádí, že Masaryk bojoval za nezávislost Čechoslováků už od roku 1915, kdy se stal hlavou Československé národní rady, která byla USA a spojenci uznána jako de facto vláda Československa v průběhu roku 1918.

V textu se píše, že Masaryk obdržel výsledek hlasování a připravuje se na okamžitou cestu do Prahy, aby převzal prezidentský úřad.¹¹⁹ Přestože autor příspěvku opět Masaryka nikterak nehodnotí, obsah vyjádření o Masarykovi určitým způsobem

¹¹⁶ *German Bohemians Draft Constitution and Name Capitol*, *New-York Tribune* 26283 (78), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

¹¹⁷ *Tamtéž*.

¹¹⁸ *Masaryk First Head of Czech Republic*, *New-York Tribune* 26294 (78), 1918, s. 11. (bez uvedení autora)

¹¹⁹ *Tamtéž*

vypovídá. Pisatel článku uvádí i předchozí Masarykovu činnost v rámci boje proti Rakousku, a tak utvrzuje čtenáře v obraze Masaryka, který za Československo bojoval vytrvale již od počátku války. Zároveň se zde ale znovu ukazuje i potřeba autora zdůraznit podíl Spojených států amerických na Masarykově úspěchu. U tvrzení, že Československá národní rada byla uznána za de facto vládu uvádí autor na prvním místě uznání právě od Spojených států amerických a až po nich uznání dalších národů, přestože tyto národy tak učinily dříve. Opětovně se tak prohlubuje propojení Tomáše Garrigue Masaryka a USA.

Téhož dne, tj. 12. listopadu 1918, však o Masarykově zvolení napsaly i listy *Evening Star* a *Omaha Daily Bee*. Deník *Evening Star* sděluje tuto událost v článku *Masaryk Elected Head of Republic*,¹²⁰ který je doplněn i Masarykovou fotografií. Oproti *Masaryk First Head of Czech Republic*¹²¹ se jedná o informativně značně obsáhlejší zprávu. Po uvedení totožných informací o zvolení Masaryka a jeho funkci předsedy Československé národní rady od roku 1915, následuje sdělení toho, že Masaryk strávil poslední den ve Washingtonu přípravou svého projevu k Čechoslovákům žijícím v USA. Autor dále uvádí, že v Praze již čekají na jeho příjezd, aby se Masaryk podílel na aktivitách vlády, a Praha se tak oficiálně stala hlavním městem Československa.¹²² Stávající zobrazení vytrvalého bojovníka za svobodu je zde doplněno o obraz Masaryka patriota. Uvedení tvorby proslovu k Čechoslovákům zůstávajícím v USA a fakt, že se Masaryk daným úkolem zabýval celý poslední den před svým odjezdem, čtenáře utvrzoval v představě Masaryka, kterému opravdu záleží na československém lidu, ať už budou žít v nově vzniklém Československu, či za jeho hranicemi. Takové vnímání Masaryka vzniklo již před vypuknutím první světové války ve spojitosti s jeho pedagogickou činností a zde je tato představa znovu akcentována.

Naopak příspěvek publikovaný v *Omaha Daily Bee* s názvem *T. G. Masaryk President of Czecho-Slovak Republic*¹²³ je velmi stručnou, v podstatě pouze informativní zprávou o zvolení Tomáše Garrigue Masaryka československým prezidentem. Jedinou aditivní informací uvedenou v textu se stává sdělení o potřebě okamžitého příjezdu

¹²⁰ *Masaryk Elected Head of Republic*, *Evening Star* 27230, 1918, s. 17. (bez uvedení autora)

¹²¹ *Masaryk First Head...*, s. 11. (bez uvedení autora)

¹²² *Masaryk Elected Head...*, s. 17. (bez uvedení autora)

¹²³ *T. G. Masaryk President of Czecho-Slovak Republic*, *Omaha Daily Bee* 126 (48), 1918, s. 8. (bez uvedení autora)

Masaryka do Prahy.¹²⁴ Ve stejně stručném a informativním duchu se nese i text *Jugo-Slavs Are Asking For Aid From America*¹²⁵ v týdeníku *The Evening World*. Zde je navíc informace o zvolení Masaryka prezidentem připojena ke zprávě o Jugoslávčích volajících po pomoci Spojených států amerických ve snaze získat další území, která zůstávají v držení Rakušanů.¹²⁶ Zdánlivě náhodné uvedení informace o zvolení Masaryka československým prezidentem v příspěvku o záležitostech Jugoslávie lze vysvětlit jako projev vztího spojení Masaryka a Jugoslávie, vytvořeného sjednocujícím atributem snahy získat svobodu pro utlačovaný národ. Na základě toho je tak možné propojit tento text s předešlými zprávami, ve kterých se Masaryk zastává i ostatních utlačovaných národů. Masaryk je tu nahlížen jako politik zapálený pro snahy svého národa, kterému ovšem nejsou lhostejné snahy jiných utlačovaných národů.

V následujících dnech byly publikovány i další články vyjadřující se ke zvolení Masaryka prezidentem, a to i v tisku *The Washington Herald*, *The Evening World* a opětovně *New-York Tribune*.

Dne 16. listopadu 1918 byly v týdeníku *The Evening World* otištěny hned dvě zprávy vypovídající o této události. První z nich *Czecho-Slovak Republic is Proclaimed Officially, Masaryk Ratified as Head*¹²⁷ je pouze informativní a sděluje Masarykovo zvolení prezidentem. Následující zpráva s titulem *President Masaryk Here on His Way to Become Chief of First After-War Republic*¹²⁸ se však Masarykovi věnuje na mnohem větším prostoru. Masaryk se momentálně nachází v New Yorku, odkud bude pokračovat do Prahy, aby přijal prezidentskou funkci. Autor však prezentuje Masarykovo rozloučení s prezidentem Wilsonem ještě ve Washingtonu, u kterého zdůrazňuje Masarykovu vděčnost americkému národu a samotnému prezidentu Wilsonovi za jejich pomoc na cestě k nezávislosti Československa. Dle autora Masaryk rovněž oceňuje Wilsonovy sympatie k poválečné rekonstrukci Evropy a vzniku nových států.¹²⁹ Na základě těchto

¹²⁴ *Tamtéž*.

¹²⁵ *Jugo-Slavs Are Asking For Aid From America*, *The Evening World*, 1918, s. 21. (bez uvedení autora)

¹²⁶ *Tamtéž*.

¹²⁷ *Czecho-Slovak Republic is Proclaimed Officially, Masaryk Ratified as Head*, *The Evening World*, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

¹²⁸ *President Masaryk Here on His Way to Become Chief of First After-War Republic*, *The Evening World*, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

¹²⁹ *Tamtéž*.

informací je Masaryk autorem opětovně pozitivně vnímán na základě amerických hodnot. Posiluje se zde především představa určitého pouta mezi Masarykem a Spojenými státy americkými. Více než o samotném vzniku Československa nebo zvolení Masaryka prezidentem se autor věnuje Masarykově vyjádření vděčnosti občanům a prezidentu USA. Toto zdůraznění znovu implikuje možné přijetí Masaryka americkými čtenáři jako osoby, která je velmi blízká americké kultuře a jejím hodnotám.

Tisk *The Washington Herald* zveřejnil stejného dne, tj. 16. listopadu 1918, rovněž vyjádření týkající se zvolení Masaryka prezidentem Československa. V *Bohemian President Leaves For Prague*¹³⁰ autor píše o zvolení Masaryka prezidentem, ale zároveň upozorňuje na jeho nutnou přítomnost v Praze, kde se oficiálně stane hlavou národa, který byl osvobozen od tyranie. Dále odkazuje na Masarykova slova díky vůči americké vládě a národu. Zároveň se navrácí k československým vojákům, kterým patří obrovská vděčnost za jejich vytrvalé úsilí bojovat za vítězství Dohody.¹³¹ Opakovaným zdůrazňováním osvobození Čechoslováků od rakouského útlaku se postupně vytváří další možnost vnímání Masaryka, a to jako přímého osvoboditele. V uvedeném textu je tato Masarykova role ještě podtržena, v daném kontextu téměř emotivním, výrazem *tyranie*, ze které Masaryk osvobodil československý národ. Článek však neopomíjí ani roli československých vojáků, se kterými je Masaryk ve vybrané americké publicistice rovněž častokrát spojován.

Text *Masaryk Tells Club Czech Troops Really Founded Republic*¹³² v deníku *New-York Tribune* navazuje na vyzdvihování významu československých vojenských jednotek, a to i samotným Masarykem. Autor vyjadřuje Masarykovo uznání, že založení Československa bylo sice v rukou politiků, ale mnohem větší zásluha patří právě československým vojenským jednotkám, které za svobodu československého národa položily své životy.¹³³ Text tak přispívá k dotváření symbolického významu organizace československé dobrovolnické armády, stejně jako k rozvoji představy Masaryka jako významné ikony i pro československé vojáky vytvořené již předešlými texty.

¹³⁰ *Bohemian President Leaves For Prague*, *The Washington Herald* 4404, 1918. s. 5. (bez uvedení autora)

¹³¹ *Tamtéž.*

¹³² *Masaryk Tells Club Czech Troops Really Founded Republic*, *New-York Tribune* 26301 (78), 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

¹³³ *Tamtéž.*

Odlišným od předešlých článků se stává *Take Oath of Office*¹³⁴ v deníku *The Bismarck Tribune* dne 23. prosince 1918, protože se vyjadřuje již přímo k převzetí funkce prezidenta. Jedná se však opět pouze o stručné informativní sdělení.

Novinové zprávy zabývající se uznáním Československé národní rady za československou de facto vládu, samotným vznikem Československa a následným zvolením Tomáše Garrigue Masaryka prvním československým prezidentem primárně nevytvářejí nové možnosti vnímání Masaryka, ale upevňují jeho obraz prezentovaný předcházejícími publicistickými texty. Opakujícím se motivem se v těchto textech stalo vyzdvihování významu československých vojenských jednotek, které bojovaly na straně Dohody a v očích amerického tisku významně přispěly k vítězství ve válce. Tomáš Garrigue Masaryk je vnímán jako ústřední postava jak procesu vytváření československé armády, tak jako významný symbol pro samotné vojáky. Masaryk pro československé vojáky představoval jejich stabilní pouto s domovem a je prezentován jako zdroj jejich motivace, což je v novinách demonstrováno i na několika Masarykových výročí, ve kterých dobrovolníky podporuje a utvrzuje je ve správnosti jejich činů.

Již vytvořeným obrazem zůstává i vnímání Masaryka coby patriota, který se však podílí i na cestě k nezávislosti dalších utlačovaných národů. Všestrannost Masarykovy empatie je oceňována i na jeho projevech k Čechoslovákům žijícím v USA, na kterých autoři uvedených textů implikují opravdovost Masarykova národního citění. Částečně novým aspektem tohoto obrazu se však stává zobrazení Masaryka osvoboditele. Jedná se především o případy, kde je zdůrazněn rozpad Rakousko-Uherska a osvobození Čechoslováků z jeho sevření. V rámci tohoto dění je Masaryk opět nahlížen jako ústřední aktér.

Na základě Masarykových úspěchů jak politických, tak spojených s působením československé armády se zde objevuje zcela nové vykreslení Masaryka a to jako osoby připomínající svými kvalitami a postoji amerického prezidenta a celkově osoby blízké americké kultuře a jejím hodnotám. Masaryk je v tisku označován za československého Thomase Jeffersona, či dokonce srovnáván s prezidentem Lincolnem. Zde je projevena změna ve vnímání Tomáše Garrigue Masaryka v americké publicistice, který byl původně

¹³⁴ *Take Oath of Office*, *The Bismarck Tribune*, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

prezentován jako český Garibaldi. S postupnými úspěchy se však americký tisk začal k Masarykovi vyjadřovat čím dál pozitivněji. Zároveň byl kladný tón novinářů podpořen i samotným Masarykem, který se ve svých projevech často odkazoval na americkou historii, či atributy svobody a nezávislosti, což bylo autory novinových zpráv vysoce oceňováno. Masaryk se tak svou činností i svými výroky dostal na úroveň politika, ale i obecně člověka, který je blízký americkým hodnotám a je nejen v očích amerických žurnalistů hoden tohoto ocenění.

4 Masarykův život v novinových zprávách

Po vzniku Československa, nazývaném též Masarykovým triumfem, se pozornost amerických žurnalistů obrátila nejen na Masarykovu politickou činnost, ale začali být taktéž fascinováni jeho životní cestou. Masaryk pocházel z chudého regionu Slovácko, kde prožil své dětství vyplněné hrou s dětmi z okolních vesnic. Již v těchto raných letech se však začal projevovat Masarykův morálně založený charakter. Přesvědčeným Čechem se stal právě už v dětském věku, na čemž měl velký podíl kaplan Satora působící ve vesnici Čejkovice, kde Masaryk v dětství pobýval. Po základní škole byl dán do učení na kováře. Brzy se však prokázal jeho vysoký intelekt a na popud bývalých učitelů nakonec přestoupil na německé gymnázium v Brně. Po sporech s vedením školy však nakonec přestoupil na gymnázium ve Vídni, kde se mu otevřely nové obzory a začal se plně věnovat svému snu z mládí – studiu filozofie. Ještě větší příležitost získat nové zkušenosti mu poskytla studijní cesta do Lipska, kde mnohem více vnímal rozdíly mezi fungováním sjednoceného Německa a vnitřně roztržité habsburské říše, ale také se zde více zhloubal do problematiky protestantismu. Pro americký tisk se pak obzvláště významným stal fakt, že právě v Lipsku potkal svou budoucí americkou manželku Charlotte Garrigue.¹³⁵

Po studiích Masaryk začal působit jako univerzitní profesor. Zasahoval však i do veřejného dění, jako tomu bylo u sporů o Rukopisy, které označil za falzifikáty a na tomto základě argumentoval, že není možné, aby nový stát vznikl na základě lži. Stejně tak získal negativní ohlasy české politické scény i poté, co se v případě obvinění Žida Leopolda Hilsnera z vraždy Anežky Hrušové postavil právě na stranu Hilsnera.¹³⁶

Od roku 1900 se Masaryk profiloval především jako zastánce demokracie. V rámci svého mandátu v Říšské radě se pokoušel o reformu české politiky. Od roku 1907 v radě zastupoval Valašsko, což mu přinášelo vhlad do nespokojenosti českého obyvatelstva nejen v pražských kruzích, ale i v dalších částech země. Díky svým cestám do zahraničí,

¹³⁵ Stanislav POLÁK, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 1990, s. 7–15.

¹³⁶ Wickham STEDD, *Thomas Garrigue Masaryk. The Man and the Teacher*, *The Slavonic and East European Review* 24 (8), 1930, s. 465–477.

včetně několika návštěv Spojených států amerických, získal Masaryk obstojnou znalost světa a potřebný nadhled ke kritice Rakouska-Uherska a také její zahraniční politiky.¹³⁷

Po vypuknutí první světové války se však Masaryk odebral do exilu. Důvodem k jeho odchodu byl jak rozsudek trestu smrti na základě jeho protirakouské činnosti, tak i jeho vlastní uvědomění, že sám nepatří na stranu Centrálních mocností, ale k Dohodě. Po dobu trvání války následoval svůj cíl vytvořit samostatné Československo, což ho zavedlo do Itálie, Švýcarska, Francie, Anglie, Ruska, Japonska a USA. Setkal se s nejvyššími představiteli těchto států, se kterými jednal ve snaze získat jejich podporu pro vznik Československa. Svou cestu za svobodou československého národa zakončil právě ve Spojených státech amerických, kde byla nakonec prezidentem Wilsonem podepsána i Washingtonská deklarace, která vyhlášovala svrchované a nezávislé Československo. Masaryk tedy nakonec z Washingtonu odjížděl zpět do vlasti, aby přijal funkci prezidenta nově vzniklého československého státu, za jehož vznik bojoval již od počátku války.¹³⁸

4.1 Od kovářského pomocníka k osvoboditeli národa

Životní příběh Tomáše Garrigue Masaryka některé americké žurnalisty přímo fascinoval. V amerických listech lze nalézt velké množství publikovaných textů, které se věnují právě Masarykovu životu. Nejranější z těchto zpráv se stal text z roku 1918 s názvem *Leader of Bohemians*¹³⁹ v listu *North Platte Semi-weekly Tribune*. Příspěvek byl publikován ještě před vyhlášením samostatného Československa. Odkazuje však na jednání Masaryka s prezidentem Wilsonem, který je nakloněn ideji vzniku nového státu. Autor následně navazuje na sdělení informacemi z Masarykova života. V textu se píše, že se Masaryk narodil na Moravě, ve stejné kraji jako se před 300 lety narodil i velký učitel národů Jan Amos Komenský, jeho otec byl vozkou a Masaryk se měl stát kovářem. Autor uvádí, že Masaryk však nastoupil na gymnázium v Brně a odtud pokračoval na univerzitě ve Vídni. V roce 1878 přijel do USA, aby se důkladně seznámil, s nejrovinanější demokracií světa.

¹³⁷ Alain SOUBIGOU, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 2004, s. 87–119.

¹³⁸ Aleš BROŽ, *President Masaryk, Creator of the Czechoslovak Republic*, *Current History* 24 (1), 1926, s. 48–53.

¹³⁹ *Leader of Bohemians*, *North Platte Semi-weekly Tribune* 46 (34), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

V příspěvku je vyjádřeno, že Masaryk tak Spojené státy americké a jejich kondice důvěrně zná.¹⁴⁰ Text není obsáhlý, ale obsahuje fundamentální informace o Masarykově životě. Zřejmý je autorův důraz na Masarykův chudý původ a původní předurčení stát se kovářem. Zároveň autor prokazuje snahu uvést Masaryka do spojitosti s USA uvedením jeho návštěvy Spojených států amerických ještě před první světovou válkou. Tím znovu posiluje představu vztahu mezi USA a Masarykem. Sdělení rovněž opětovně vykresluje Masarykův význam v oblasti pedagogiky na základě propojení s Janem Amosem Komenským. Autor myšlenku spojitosti mezi Komenským a Masarykem nevyjadřuje přímo, avšak v kontextu předchozích publikovaných zpráv, které Masarykovu edukační činnost několikrát uvádějí, se pak tato spojitost logicky sama naskytá.

Zpráva *Married American Girl*¹⁴¹ v deníku *New-York Tribune* z roku 1918 taktéž vypovídá o Masarykově životě. Obsahuje stručný popis seznámení Tomáše Masaryka a Charlotte Garrigue, dcery podnikatele z Brooklynu, v Lipsku. Autor píše o návratu Charlotty do USA, kam ji Masaryk následoval, aby ji požádal o její ruku.¹⁴² Článek se nikterak více nevyjadřuje k osobě Masaryka, ani k jeho životu. Charlotte je však v americkém tisku často využívána americkými autory k vytvoření mostu pro spojení Masaryka a USA. Svazek Masaryka a americké občanky je často zmiňován bez logického pojítka k obsahu zprávy. Představuje však způsob, jak Masaryka přiblížit americkému čtenáři. Samotná informace rovněž dokresluje obraz Masaryka coby osoby blízké americké kultuře života.

Obsáhlým sdělením popisující Masarykův život se následně stal článek v *New-York Tribune* pod názvem *Masaryk Has a Life Job as President of New Nation*¹⁴³ z roku 1920. Uvádí Masarykův zásadní názor na morálku, která má podle něj být přirozenou součástí člověka. Masaryk je zde pozitivně hodnocen hned v úvodu, kde se autor vyjadřuje k tomu, že pokud by někdy existoval stát založený jedním mužem bylo to Československo, a tím mužem by byl právě Masaryk. Následuje odkaz na jeho silnou víru v humanistické ideály, která však byla narušena prozřením, že pokud dojde k násilí, musí

¹⁴⁰ *Tamtéž.*

¹⁴¹ *Married American Girl*, *New-York Tribune* 26260 (78), 1918, s. 13. (bez uvedení autora)

¹⁴² *Tamtéž.*

¹⁴³ Eugene S. BAGGER, *Masaryk Has a Life Job as President of New Nation*, *New-York Tribune*, 1920, s. 4.

se mu odporovat a bránit se proti němu. Autor prezentuje také Masarykovu politickou činnost v rakouském parlamentu ještě před válkou. Text uvádí i skutečnost, že Masarykovo působení někdy vyvolávalo negativní reakce ve společnosti, tak tomu bylo například v případě boje o rukopisy a v případě Hilsneriády. Následuje popis jeho politického působení během války spojené i se Spojenými státy americkými a Čechoslováky zde žijícími, které vedlo až k vítěznému konci pro celé Československo.¹⁴⁴ Text tedy znovu přispívá k již vytvořenému obrazu Masaryka blízkého Spojeným státům americkým. Zároveň je zde autorem znovu zdůrazněno přispění USA k úspěchu Čechoslováků. Oproti předešlé zprávě se tento článek však nevěnuje Masarykově původu, nejdále zachází k jeho politické kariéře před válkou.

Akcentován je ovšem obraz Masaryka jako filozofa s vírou v humanistické ideály. Masaryk je vykreslen jako státník, který i ve svém úřadu stále věří v humanitu, a její ideály vždy následuje. To je ostatně demonstrováno i na příkladu Leopolda Hilsnera a Masarykovy snahy bránit toho, kdo je v právu, ať je to kdokoli.

Naopak vyjádření *Courage*¹⁴⁵ v deníku *Evening Star* z dubna 1924 se zaměřuje primárně na Masarykův původ. Masaryk je zde označen jako chudý poddaný narozený v utlačovaném regionu Rakousko-Uherska, který se přes původní určení stát se kovářem *vyšplhal* až do mezinárodní politiky. Autor popisuje jeho studia v Brně a ve Vídni, a to jak se stal uznávaným univerzitním profesorem, který byl zároveň členem Říšské rady, kde aktivně bojoval za jeho utlačovaný národ. S jeho pedagogickým působením autor uvádí i jeho lekce realizované v USA v roce 1907. V příspěvku je řečeno, že po vypuknutí války musel Masaryk odejít do exilu, aby unikl trestu smrti, a navzdory této hrozbě pokračoval v protirakouské činnosti. Nakonec se však stal prvním prezidentem státu, který dopomohl vytvořit.¹⁴⁶ Opakujícím se motivem, který je ve zprávách značně zdůrazněn je Masarykův původ a jeho vysoké postavení profesora pražské a vídeňské univerzity, navzdory původnímu plánu stát se pouze kovářem, později zámečnickem. Setkáváme se tak s novým zobrazením Masaryka, a to jako člověka, který se vlastní pílí

¹⁴⁴ *Tamtéž.*

¹⁴⁵ *Courage*, *Evening Star* 29196, 1924, s. 6. (bez uvedení autora)

¹⁴⁶ *Tamtéž.*

dokázal vypracovat na vysoké akademické i politické pozice a realizovat velké činy v české i mezinárodní politice.

Zprávy z roku 1907 zase zobrazují Masaryka jako signifikantního pedagoga, který byl schopný svými lekcemi oslovit svoje krajany i za hranicemi Rakousko-Uherska. Význam těchto přednášek je demonstrován i na faktu, že je autor připomíná i v roce 1924 navzdory více diskutovaným Masarykovým počinům, které se od té doby odehrály. Důležitost Masarykova pedagogického působení je tedy vnímána a připomínána i v době jeho prezidentské funkce. Vzhledem k tomu, že se autor odkazuje na přednášky proslovené v USA, je tímto opětovně posilován obraz spojení Masaryka a Spojených států amerických a celkové snahy přiblížit Masaryka americkému světu.

Ne všechny články se však vyjadřují k celému Masarykovu životu. Některé z nich se zaměřují pouze na určitý moment nebo období Masarykova života, jako je tomu například u sdělení *Masaryk Enjoys Reading*.¹⁴⁷ Tento text informuje o množství knih, které Masaryk vlastní a také o tom, že čtení samotné patří k Masarykovým velkým koníčkům. Sám vlastní zaplněnou knihovnu a odebírá množství novin a magazínů, a to jak z Československa, tak i z Ruska, Anglie a Ameriky, čímž si udržuje přehled o dění ve světě. Ke konci textu však autor uvádí také fakt, že Masaryk ve svých téměř sedmdesáti pěti letech stále jezdí každý den dvě hodiny na koni.¹⁴⁸ Autor se k Masarykovi nijak konkrétně nevyjadřuje, pouze stručně prezentuje jeho oblibu ve čtení. Uvedením informace o odebírání nejen československé publicistiky je implikováno, že Masaryk se opravdu zaobírá mezinárodními záležitostmi, tak jak by to měl dělat správný prezident státu. Na základě celého článku vystává tedy obraz Masaryka jako sečtělého státníka, který si neustále rozšiřuje horizont svého zájmu. Svého významu dochází i zdánlivě náhodná poznámka o Masarykově pravidelné jízdě na koni. Množství knih, které Masaryk vlastní i všestrannost jeho zájmu o mezinárodní dění působí samo o sobě obdivuhodně, avšak přidáním ještě aktivní fyzické aktivity ve věku téměř 75-ti let autor docítil vytvoření ucelené podoby Masaryka, která měla pravděpodobně vzbudit jak obdiv, tak respekt.

¹⁴⁷ *Masaryk Enjoys Reading*, Evening Star 1044, 1925, s. 16. (bez uvedení autora)

¹⁴⁸ *Tamtéž*.

Obdiv k Masarykově fyzické kondici vyjadřuje i autor textu *Czechs Athletes To Give Program*¹⁴⁹ stejného listu v roce 1929. Příspěvek informuje o skvělé kondici celého národa, který si fyzické zdatnosti a zdravého těla váží, k čemuž notně přispívá tělovýchovná organizace Sokol. Masaryk je zde uveden právě ve spojitosti se Sokolem, jehož byl členem. Autor ho až téměř sentimentálně nazývá jedním z nejnadšenějších členů Sokola navzdory jeho vysokému věku.¹⁵⁰ Zdůrazňováním Masarykovy fyzické zdatnosti vzniká vedle představy o jeho sečtělosti, statečnosti a vytrvalosti taktéž vnímání Masaryka jako symbolu fyzické zdatnosti a péče o zdravé tělo, a to v jakémkoli věku.

Dalším takovým vyobrazení se stává vyjádření *Czech Drys Keep Beer From Youth*¹⁵¹ v novinách *Evening Star*. Text vypovídá o zákazu podávání alkoholických nápojů mladistvým, který byl nedávno prosazen. Autor uvádí, že pro utvrzení tohoto nového zákona je také požadována změna v datu výplaty, a to ze soboty na středu, aby se omezilo nutkání využít peníze ke koupi alkoholu během víkendu. Argumentuje mj. tím, že tyto tendence ke změně mají velkou podporu v prezidentu Masarykovi, který je sám abstinentem a pouze po závažné nemoci před několika lety pozřel malé množství alkoholu na základě rady doktorů. V textu se také píše, že na pražském hradě je víno podáváno pouze na základě konvence, ale v letním sídle Masaryka v Lánech se podávají pouze nealkoholické nápoje.¹⁵² Masaryk je ve sdělení využíván jako vzor pro správný vzorec chování. Do světa tato informace vysílá podobu Masaryka, který je vzorem, a to jak mravního rázu, vykreslený již předchozími zprávami, tak i vzorem, co se péče o tělo a zdraví týká. S přispěním textů upozorňujících na jeho mravní zásady, sečtělost, nesobeckost, jejímž příkladem je zájem o ostatní národy, a k tomu fyzické zdraví a podpora pohybu se tak stává Tomáš Garrigue Masaryk téměř symbolem pro jakousi československou kalokagathii.

Obsáhlý článek *Czechoslovakian President Began Career as a Locksmith*¹⁵³ v deníku *Evening Star* poskytuje podrobný exkurz do Masarykova života. Podle autora

¹⁴⁹ *Czechs Athletes To Give Program*, *Evening Star* 1263, 1929, s. 31. (bez uvedení autora)

¹⁵⁰ *Tamtéž*.

¹⁵¹ *Czech Drys Keep Beer From Youth*, *Evening Star* 31842, 1931, s. 14. (bez uvedení autora)

¹⁵² *Tamtéž*.

¹⁵³ James A. MILLS, *Czechoslovakian President Began Career as a Locksmith*, *Evening Star* 30774, 1928, s. 26.

se Masaryk vypracoval z chudého zámečnického asistenta až k prezidenství jedné z nejnenergičtějších republik světa. Uvádí Tomáše Garrigue Masaryka coby československého Thomase Jeffersona, který je všestrannou osobností a jednou z nejpozoruhodnějších figur, které vzešly z první světové války. Píše o tom, že Masaryk je ve svém věku čilejší než kdejaký muž ve věku čtyřiceti let; každý den dvě hodiny jezdí na koni, a to za jakéhokoli počasí, i přes své úspěchy zůstává skromným člověkem. Autor však tvrdí, že za velkou část toho, jaký je, vděčí své americké manželce, která ho po většinu života ovlivňovala právě americkými hodnotami a stylem života. Uvádí, že po sňatku Masaryk přijal její původní příjmení, aby dal najevo úctu k Charlottě, ale také svoji víru v rovnost pohlaví. V jeho domově na Hradčanech, které představují československý Bílý dům, lze nalézt rozsáhlou knihovnu, která obsahuje i zahraniční tituly a rovněž velké množství děl ženských autorek. Autor popisuje, že prezident vstává velmi časně a po celé dny se stravuje střídavě, vynechává alkohol i tabák.¹⁵⁴ Uvedený článek tedy přejímá téměř všechny představy Masarykovy osobnosti, které se doposud v americkém tisku objevily.

Autor Masaryka přirovnává k Thomasi Jeffersonovi, stejně jako tomu bylo v několika předešlých zprávách. Ono spojení je pravděpodobně vytvořeno především na základě prohlášení nezávislosti jak Spojených států amerických, tak Československa. Zároveň však ono označení zapadá do vzorce přirovnávání Masaryka k americkým osobnostem, který se udržuje od vzniku Československa. Celkově však text posiluje pouto mezi Tomášem Garrigue Masarykem a Spojenými státy americkými na základě více uvedených faktů. Jedním z nich je přirovnání Hradčan k Bílému domu. Autor však neskryvaně prosazuje zásluhy USA na Masarykově úspěchu i prostřednictvím jeho manželky Charlotty. V textu je explicitně vyjádřeno, že její vliv byl rozhodující na Masarykovy činy, čímž určitá míra zásluh za jeho úspěchy připadá americkému vlivu.

Sdělení však navazuje i na vnímání Masaryka jakožto vzoru jak v otázce intelektuální, tak v otázce zdraví a péče o tělo. Znovu je zde odkazováno na jeho stále dobrou kondici, stejně jako na jeho morální a intelektuální kvality. Autor tak vykresluje

¹⁵⁴ *Tamtéž.*

Masaryka, který má být až téměř bezchybnou osobností jdoucí příkladem svému lidu. Celý text tedy Masaryka hodnotí velice pozitivně.

Dalším z vysoce pozitivně se k Masarykovi vyjadřujícím příspěvkem se stala zpráva ze dne 2. března 1930 v tisku *Evening Star* pod příznačným názvem *Built and Stabilized Nation*.¹⁵⁵ Jedná se o podrobný článek, který je uvozen oznámením, že se chystají oslavy Masarykových osmdesátých narozenin. Autor prezentuje Masaryka, který je ve svém věku stále velmi vitální. Odkazuje na svoje poslední setkání s ním, při němž působil poněkud vyčerpaně, nicméně, ve chvíli, kdy začal odpovídat na dotazy, vrátil se mu dobře známý elán. Dále je v textu popsáno Masarykovo dětství, kdy již v útlém věku vnímal rozdíl mezi životními podmínkami svých rodičů a šlechty, což ho rozohňovalo. Na základě pocitu nespravedlnosti také bránil mladší chlapce z okolních vesnic. Autor píše o jeho pozdějších konfliktech s českou společností na základně sporu o Rukopisy a Hilsneriády, po které chtěl Masaryk dokonce odejít ze země, ale jeho manželka mu dodala dostatek odvahy k tomu zůstat a dál prosazovat cíle, které si stanovil. Reflektováno je též jeho působení v USA a setkání s Wilsonem, přestože nikdo nevěřil, že bude vůbec schopný se k Wilsonovi dostat.¹⁵⁶

Výraznou se zde také stává snaha propojit Masaryka s USA. Opakovaným zdůrazňováním Masarykova prostého původu, ze kterého se vlastním úsilím vypracoval až k prezidentskému úřadu, se pak autor de facto dostává k často užívané americké kategorii osobností označovaných jako tzv. self-made men. V americké kultuře je jedním z nejužívanějších příkladů těchto osobností Benjamin Franklin. Několikeré vyzdvihování toho, že se Masaryk dostal do vyšších pozic právě vlastní pílí pak lze interpretovat jako další příklad přibližování Masaryka americké kultuře. V uvedeném textu je tato snaha ještě zesílena informací o zásadním vlivu jeho americké manželky na jeho životní rozhodnutí. Stejně tak lze chápat fakt, že se Masaryk dostal k prezidentu Wilsonovi navzdory negativním předpokladů jako implikaci ocenění Masaryka za to, že dostal svého cíle.

¹⁵⁵ Donald A. LOWRIE, *Built and Stabilized Nation*, *Evening Star* 31351, 1930, s. 29.

¹⁵⁶ *Tamtéž*.

Ono propojení konceptu self-made man a Tomáše Garrigue Masaryka je také demonstrováno v článku *Born Pure as Lincoln But They Rule Europe*¹⁵⁷ v deníku *The Bismarck Tribune*. Zde je Masaryk uveden jako jeden z evropských mužů, kteří se prosadili a dostali se na významné pozice právě vlastním přičiněním.¹⁵⁸ Zároveň je znovu spojován s další osobností americké historie – Abrahamem Lincolnem. Sdělení obsahující pouze jedno větné vyjádření *President Once a Blacksmith*¹⁵⁹ se na Masarykův chudý původ odkazuje taktéž. Zároveň ukazuje, jak významnou se pro americké žurnalisty stala právě Masarykova cesta od kovářského pomocníka, přes poslance Říšské rady až k osvoboditeli a zakladateli samostatného československého státu.

Novinové texty zabývající se čistě Masarykovým životem následují již vytvořené vzorce vnímání Masarykovy osobnosti. Častými motivy zůstávají obrazy Masaryka coby sečtělého intelektuála, který i navzdory svému vysokému věku neztrácí zájem o mezinárodní dění a aktivně si rozšiřuje hranice svých znalostí. Novým aspektem se však stává obdiv amerického tisku k jeho fyzické zdatnosti a vitalitě, kterými se projevuje navzdory svému věku. K jeho uznávané péči o zdraví a tělo pak americké listy přidávají ocenění faktu, že Masaryk je abstinentem a neholduje ani tabáku. Jeho životní způsob se tak stává jakýmsi vzorem zdravého životního stylu, který by měl být národem následován a měl by pro něj představovat inspiraci.

Zásadním motivem však zůstává důraz na Masarykovu životní cestu, tedy cestu z chudých podmínek do nejvyšších kruhů mezinárodní politiky. Na uvedených textech lze ukázat hned několik přirovnání k významným osobnostem americké historie, které se také často dostaly ke slávě vlastním přičiněním. Americký čtenář tak po přečtení již několikrát článku či zprávy tohoto typu mohl získat sympatie k Masarykovi díky nápadné podobnosti s americkým konceptem self-made man.

4.2 Propojení USA a Tomáše Garrigue Masaryka

Mnoho z již uvedených článků podporuje snahu co nejvíce propojit kulturu a historii Spojených států amerických právě s Tomášem Garrigue Masarykem. Jedná se často také o snahu vyzdvihnout jejich roli v otázce boje za nezávislost Československa.

¹⁵⁷ Bruce CATTON, *Born Pure as Lincoln But They Rule Europe*, *The Bismarck Tribune*, 1932, s. 6.

¹⁵⁸ *Tamtéž*.

¹⁵⁹ *President Once a Blacksmith*, *Evening Star* 33703, 1936, s. 41. (bez uvedení autora)

Zejména po roce 1918, kdy Československo vzniklo, se americký tisk zaplnil velkým množstvím zpráv reflektující život Tomáše Garrigue Masaryka i ve snaze co nejvíce jej přiblížit americkému národu. Text *Married American Girl*¹⁶⁰ v deníku *New-York Tribune* přímo z roku 1918 na tuto skutečnost rovněž upozorňuje.

Zpráva *Masaryk Distressed at Attitude of U.S.*¹⁶¹ publikovaná v listu *Evening Star* v roce 1920 informuje o Masarykově vyjádření k USA, které se podle něj přestaly zabývat evropskou politikou. Autor uvádí Masarykovo přání, aby byla západní demokracie více rozšířena v Evropě. Spojené státy americké se, dle Masarykova soudu, do války zapojily nezištně, aby podpořily mír, který zde zavládl, a právě proto by se od něj neměly distancovat. V textu se píše, že je pro něj zásadní, aby si USA udržely morální základnu.¹⁶² Na tomto sdělení je vyjádřen jak Masarykův silný postoj k morální stránce člověka, kterou považuje za fundamentální v otázce fungování společnosti, tak i Masarykův vztah k USA a americké demokracii. Již předešlé texty se odkazují k Masarykovi, který přijel ještě před válkou do USA, aby se seznámil právě s fungováním americké demokracie. Zpráva situaci obrací a vykresluje Masaryka, který stále věří v onu demokracii a požaduje, aby v ní Spojené státy americké pokračovaly, a šířily tak svou činností duch demokracie dále do Evropy.

Článek *Judgement Delayed in Ship Dispute*, publikovaný v deníku *Evening Star* ze dne 25. září 1922, vypovídá o pracovní cestě Waltera L. Fishera z Chicaga, amerického státníka, z Norska zpět do USA. Ten strávil i několik dní v Karlových Varech, kde se setkal s Masarykem a přirovnal ho k Abrahamu Lincolnovi, kterému se Masaryk podobá jako žádný jiný Evropan.¹⁶³ Tomáš Garrigue Masaryk je tak znovu přirovnán k jedné z nejslavnějších osobností amerických dějin, čímž se opakovaně dostává do mysli amerického čtenáře jako osoba jemu blízká, protože sdílí určité společné aspekty se vzory uznávanými americkou společností. Spojitost s Lincolnem byla podpořena i samotným Masarykem ve zprávě *Czecho-Slovaks to Organize an Army to Assist Entente*¹⁶⁴ z roku 1918, kde autor vyjadřuje Masaryku úctu k Lincolnovi poté, co Masaryk navštívil jeho

¹⁶⁰ *Married American Girl...*, s. 13. (bez uvedení autora)

¹⁶¹ *Masaryk Distressed at Attitude of U.S.*, *Evening Star* 27842, 1920, s. 7. (bez uvedení autora)

¹⁶² *Tamtéž.*

¹⁶³ *Judgement Delayed in Ship Dispute*, *Evening Star* 26638, 1922, s. 10. (bez uvedení autora)

¹⁶⁴ *Czecho-Slovak...*, s. 11. (bez uvedení autora)

památník v Gettysburgu. Masaryk byl však k Lincolnovi přirovnán i v textu *Born Pure as Lincoln But They Rule Europe*,¹⁶⁵ ve kterém je spojení demonstrováno na základě jejich prostého původu.

Obraz stále existujícího pouta mezi Masarykem a Spojenými státy americkými je však posilován nejenom ze strany amerických žurnalistů, ale i ze strany samotného Masaryka. *Memorial Services Conducted at Prague*¹⁶⁶ z roku 1923 obsahuje informace o smutečním obřadu, který se odehraje v Praze k vyjádření soustrasti k úmrtí amerického prezidenta Warrena G. Hardinga. Autor uvádí projev Masarykova hlubokého smutku a jeho vzkaz adresovaný Spojeným státům americkým o zármutku Čechoslováků nad ztrátou jejich sesterské republiky.¹⁶⁷ Pisatel článku tak v textu představuje Masaryka, který posiluje vnímání spojení mezi ním a USA vyjádřením, že Spojené státy americké znamenají pro Československo tak moc, že je nazývá jejich sesterskou republikou. Z tohoto projevu tak vystává obraz Masaryka, který si váží Spojených států amerických a jejich představitelů, a označení „sesterská republika“ implikuje jeho úctu k USA na základě všeho, co jemu a Československu USA v minulosti poskytnuly.

Vyjádření oné úctu ke Spojeným státům americkým a jejich představitelům ze strany Masaryka a Československa je podpořeno i zprávami *Czech to Honor Wilson's Memory*¹⁶⁸ a *Czechs Will Honor Washington Birth*¹⁶⁹. Oba texty se vyjadřují ke chystaným oslavám bývalých amerických státníků v Praze. *Czech to Honor Wilson's Memory*¹⁷⁰ informuje o připravované upomínce prezidenta Wilsona, kterou organizuje sám Masaryk, a při které bude hlavním aktérem celé slavnosti. Na setkání je však pozván i ministr Lewis Einstein, který bude společně s Edvardem Benešem hlavním řečníkem celé události.¹⁷¹

Druhý text oznamuje konání oslavy na počest dne narození prezidenta Washingtona, iniciované opět Tomášem Garrigue Masarykem. Pozváni jsou i američtí

¹⁶⁵ B. CATTON, *Born Pure as Lincoln...*, s. 6.

¹⁶⁶ *Memorial Services Conducted at Prague*, Evening Star 28915, 1923, s. 4. (bez uvedení autora)

¹⁶⁷ *Tamtéž*.

¹⁶⁸ *Czech to Honor Wilson's Memory*, Evening Star 29138, 1924, s. 9. (bez uvedení autora)

¹⁶⁹ *Czechs Will Honor Washington Birth*, Evening Star 32072, 1932, s. 5. (bez uvedení autora)

¹⁷⁰ *Czech...*, s. 9. (bez uvedení autora)

¹⁷¹ *Tamtéž*.

státníci a Masarykův projev bude dokonce přenášen společností CBS¹⁷² společně se zpěvem hymny obou států. V souvislosti s oslavami budou žáci v československých školách znovu poučeni o významu odkazu George Washingtona jak v amerických, tak ve světových dějinách.¹⁷³

Oba texty tak informují o událostech, jimiž Masaryk i celé Československo vzdávají čest americkým osobnostem, čímž ukazují svoji vděčnost USA a zájem o americké záležitosti. Zdůraznění ústřední role Masaryka v realizaci obou akcí vytváří představu Masaryka jako hlavního iniciátora v otázce snahy propojit oba státy. Zároveň je z obou textů možné vycítit určitou snahu stavět Československo i USA na stejnou úroveň. Uvedenou mírou určité glorifikace amerických osobností a kultury se však v textech Československo a Masaryk znovu dostávají do pozice strany, která vyjadřuje vděčnost té druhé.

Informace o přenosu Masarykova projevu je v deníku *Evening Star* uvedena ještě jednou v samostatné zprávě *Czechs to Greet America by Radio*,¹⁷⁴ která přináší detailnější popis celého přenosu a Masarykova projevu, včetně vyjádření, že se jedná o připomínku prezidenta Wilsona, který podporoval vznik Československa.¹⁷⁵ I tento příspěvek posiluje vnímání pouta mezi Masarykem a USA. Zvláště však ukazuje zájem amerického tisku o Tomáše Garrigue Masaryka.

O Masarykově vděčnosti Spojeným státům amerických a zejména prezidentu Wilsonovi se rovněž explicitně vyjadřuje text *Dr. Masaryk Honored As Patriot and Leader By His Home People*,¹⁷⁶ který vypovídá o oslavě Masarykových osmdesátých narozenin. Autor zde uvádí, že Masaryk během první světové války působil ve Washingtonu a získal podporu USA a prezidenta Wilsona na cestě k vytvoření samostatné československé republiky. Jako projev vděčnosti právě za tuto podporu bylo podle prezidenta Wilsona pojmenováno hlavní nádraží a park přímo v Praze.¹⁷⁷ Zatímco v předchozích sděleních byla tato vděčnost prezentována implicitně, například

¹⁷² Televizní síť Columbia Broadcasting System.

¹⁷³ *Czechs Will Honor Washington...*, s. 5. (bez uvedení autora)

¹⁷⁴ *Czechs to Greet America by Radio*, *Evening Star* 33418, 1935, s. 13. (bez uvedení autora)

¹⁷⁵ *Tamtéž.*

¹⁷⁶ *Dr. Masaryk Honored As Patriot and Leader By His Home People*, *Evening Star* 31183, 1929, s. 9. (bez uvedení autora)

¹⁷⁷ *Tamtéž.*

prostřednictvím informací o oslavách, zde autor otevřeně uvádí, že se jedná o projev úcty a díky prezidentu Wilsonovi za jeho podporu během války.

Na základě uvedených textů je tak rozvíjen další obraz Tomáše Garrigue Masaryka v americkém tisku, a to vzájemné propojení Spojených států amerických a Československa. Děje se tak na základě projevů úcty. Respekt vycházející ze strany Masaryka a Československa je v americkém tisku prezentován tak, že vyvěrá z hluboké vděčnosti vůči USA a zejména prezidentu Wilsonovi. Stejně jako tomu je u přechozích zpráv, autoři textů tímto způsobem docílí konečného dojmu, ve kterém je zdůrazňován význam pomoci USA v rámci vzniku Československa.

V americkém tisku se ale setkáváme i s uznáním, které je naopak projevováno Masarykově osobnosti. Publikované texty oceňují především Masarykovu píli a vytrvalost, díky které se dostal až k prezidentství nově vzniklého státu. Oceňují tak jeho kvality, které jsou v americkém prostoru považovány za jedny z nejhodnotnějších. K nim se řadí vlastní snaha, píle, morální zásady a sečtělost, doprovázená fyzickou zdatností i v pokročilém věku. Americkým autorům rovněž imponuje Masarykův vztah k USA, na jehož základě vykreslují Masaryka, který přestože je československým patriotem a stará se zejména o dobro vlastního národa a státu, je zároveň osobou blízkou Spojeným státům americkým, její kultuře a hodnotám.

Závěr

Americká publicistika se k Tomáši Garrigue Masarykovi vyjadřuje z hlediska soudobých událostí, jeho aktivit i mimořádných osobních kvalit, jimiž poutal pozornost novinářů i čtenářů. Masaryk sám disponoval mnoha pozoruhodnými vlastnostmi a schopnostmi a svým působením ovlivňoval řadu oblastí, vědu, tj. politiku, diplomacii, zejména v době války, ale dokázal svými názory a činy vzbuzovat zájem i ve veřejném životě a bez ohlasu nezůstávaly ani jeho prosté životní zkušenosti a životní příběh. Z toho vychází i koncepce této bakalářské práce, protože jednotlivé oblasti rezonovaly v americké publicistice. Na Masaryka tak lze pohlížet z několika různých perspektiv. Vznikají tak různé obrazy, které se doplňují a skládají ve vyšší celek.

I přes rozdílné náměty analyzovaných novinových zpráv tiskem prostupují opakující se motivy, které rozmanité obrazy Masaryka svým způsobem sjednocují. Jedná se často také o náměty blízké americkému světu. Nepopíratelným sjednocujícím aspektem všech analyzovaných textů se stává určitá glorifikace Tomáše Garrigue Masaryka. S výjimkou textu *Groundless alarm*¹⁷⁸ publikovaném v deníku *New-York tribune* se všechny příspěvky nesou buď v pozitivním, částečně pozitivním, nebo alespoň částečně neutrálním tónu. Z celkového pohledu tedy vybraný americký tisk zobrazuje primárně pozitivní obraz Tomáše Garrigue Masaryka, a to bez zjevné kritiky jakékoli jeho činnosti. Toto kladné zobrazení bylo ještě více posíleno po vzniku Československa, což indikuje možný nárůst Masarykovy popularity mezi americkými žurnalisty, ale i případný zájem amerických čtenářů o toto téma.

První kapitola reflektující vnímání Masaryka před první světovou válkou je zaměřena na novinové zprávy, které poskytují dva základní obrazy budoucího prezidenta, a to Masaryka pedagoga a Masaryka politika. Ukázalo se, že jeho vnímání na základě edukační činnosti však není americkým tiskem omezeno pouze na jeho působení ve školách, či univerzitách. Prostřednictvím realizovaných přednášek pro veřejnost, a to především ve Spojených státech amerických, se americkým publicistům jeví nejen jako univerzitní profesor, ale s postupujícím časem i stále více jako zosobnění snu o zbavení se habsburské nadvlády. Přestože je ve většině textů tohoto období uváděn společně

¹⁷⁸ *Groundless Alarm*, New-York Tribune 20 282 (62), 1902, s. 8. (bez uvedení autora)

s jeho působením v Říšské radě, mnohem větší důraz je v těchto textech kladen na jeho vztah k Čechoslovákům nehledě na stát, ve kterém jeho krajané žijí. Již před první válkou je tak americkému čtenáři prezentován jako prvotní symbol pro vše československé.

Masarykův obraz spojený s jeho ranou politickou činností však není zcela izolován od jeho pedagogického působení v USA. V americkém tisku je hodnocen především na základě výroků k situaci spojené s příjezdem velkého počtu imigrantů do Spojených států amerických v roce 1902. I zde ovšem autoři daných novinových článků odkazují na jeho pedagogické aktivity a označují ho za profesora pražské univerzity. Vzniká tak obraz Masaryka jako politicky aktivního univerzitního profesora se vztahem k Čechoslovákům žijícím jak v Rakousko-Uhersku, tak za jeho hranicemi.

Ve druhé kapitole bakalářské práce jsem věnovala pozornost Masarykově činnosti během první světové války. Zprávy v tomto celku opět nabízejí dva možné pohledy, zabývají se politickou situací a využitím vojenských sil v probíhající válce. Všemi texty, prostupuje zobrazení Masaryka, který byl ústřední postavou v otázce boje za samostatnost Čechoslováků. Je v nich nespočetněkrát uveden jako přímo ztělesnění československého národa, neméně důležitá je pak i jeho myšlenková podpora Čechoslováků jak v habsburské říši, tak i ve Spojených státech amerických. Obraz Masaryka se tak změnil z pedagoga v neúnavného bojovníka za vznik nového státu. Dalším z význačných aspektů těchto článků se stává fakt, že Masaryk je zde prezentován jako hlavní aktér podílející se na vzniku československých legií, přičemž další osobnosti spojené s ustavením těchto jednotek jsou v tisku naprosto opomíjeny. Tato skutečnost pak vytváří až téměř heroický obraz Masaryka, který sám dokázal vytvořit československou armádu, přestože tomu tak ve skutečnosti přirozeně nebylo.

Stejný moment, tj. vytváření kladné představy Tomáše Garrigue Masaryka, se v americkém tisku objevuje i v dalším období, kterému je věnována pozornost ve třetí kapitole této práce. Po vzniku Československa se však k již vytvořeným obrazům přidává další vyobrazení Masaryka, které dlouho rezonovalo v prostředí americké publicistiky. Je spojeno především se snahou přiblížit jej Spojeným státům americkým. V této souvislosti je však častokrát zřetelný i záměr mnoha autorů glorifikovat jak jeho osobu Masaryka, tak i podíl Spojených států amerických na vzniku samostatného Československa. Pravděpodobně nejvýrazněji se to projevilo při explicitním přirovnání Masarykových

kvalit k hodnotám amerického prezidenta, což zmiňuje text *Two Capitals Located Here*¹⁷⁹ publikovaný v deníku *The Washington Herald*. Na toto přirovnání se pak opakovaně navazuje v dalších textech. Formuje se tak obraz Tomáše Garrigue Masaryka, který je obeznámen s americkými hodnotami a kulturou a svou činností dosáhl připodobnění ke kvalitám a autoritě amerického prezidenta. Mimo toto zobrazení je přirozeně vytvořen i obraz Masaryka, který svým působením dopomohl pro svůj československý národ vytvořit nový stát. Toto pojetí Masarykovy osobnosti je navíc obohaceno i o jeho zájem o ostatní utlačované národy, což prohlubuje jeho vnímání, jako člověka, který jde za svými vytyčenými cíli, a věří ve spravedlnost pro každého člověka a pro každý národ.

V poslední kapitole pak autorka ukazuje, jak byly tyto obrazy doplňovány příspěvky vyjadřujícími se k Masarykově životní cestě, ale také zprávami, které odkazují na jeho vazbu k USA. Texty z tohoto období se navracejí k představě Masaryka coby osoby blízké Spojeným státům americkým. Autoři těchto textů však tento vztah demonstrují především na vzájemných projevech úcty, a to jak ze strany USA k Masarykovi, tak naopak. Pojítko Tomáše Garrigue Masaryka a Spojených států amerických však autoři nalézají též v jeho cestě životem. Opakujícím se tématem se stává Masarykův prostý původ, na jehož základě je opětovně přirovnáván k osobnostem americké historie, které musely překonat podobné životní překážky jako on. Tímto způsobem je tak americkým čtenářům prezentován jako osoba jim blízká, neboť si jej dokáží spojit s osobnostmi, které mají sami vžité jako jakési vzory. Autorům těchto textů imponují především Masarykovy morální zásady, ale i jeho způsob života, který je protkán jak aktivní intelektuální činností a zájmem, tak i fyzickou aktivitou, a jeho zdatností navzdory pokročilému věku.

Cílem bakalářské práce bylo postihnout, jak americký tisk přistupuje k osobnosti T. G. Masaryka, jak je publicistikou vnímán a s jakým obrazem byly čtenáři díky ní konfrontováni. Tento cíl se podařilo naplnit. Na základě analýzy publikovaných textů se podařilo zrekonstruovat několik podob Tomáše Garrigue Masaryka. Ty jsou vzájemně propojeny a doplňují se. I v těchto obrazech se však ukazuje praktická nekritičnost amerických publicistů k Masarykově osobě. Jednotlivé obrazy vznikají postupně

¹⁷⁹ *Two Capitals Located Here*, *The Washington Herald* 4350, 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

v závislosti na dobovém dění a posouvají Masaryka po cestě od představy univerzitního profesora, reformátora, přes bojovníka za svobodu utlačovaných národů, rozhodujícího inspirátora československých vojáků, až k podobě člověka odpovídajícího svými vlastnostmi, kvalitami a projevy představě téměř prototypu správného amerického občana. Všechny tyto dílčí součásti se musely nutně ve vědomí čtenářů amerického tisku spojovat do konečné představy. Jednotlivé části jsou nakonec sjednoceny do jednoho konečného obrazu, a to do představy Masaryka, který svou pílí, zásadami, životním stylem, ale i přetrvávající skromností působí jako vzor nejen pro všechny Čechoslováky, ale i pro příslušníky jakékoli demokratické společnosti.

Výzkum této bakalářské práce lze dále rozšířit o analýzu textů daných novin z pozdějšího období, která by poskytla obraz Tomáše Garrigue Masaryka, který byl vytvořen s větším časovým odstupem od jeho činů a aktivit vykonaných ve Spojených státech amerických. Další způsob jak by bylo možné na tuto práci navázat se nabízí v analýze novinových zpráv britského tisku publikovaných ve stejném období jako texty použité v této práci a v následném kritickém porovnání obrazů vytvořených jak americkým, tak i britským tiskem. Jinou alternativou se jeví i pohled na členy Masarykovy rodiny, kteří jsou v uvedených tiskovinách taktéž notně reflektováni.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

All New-York Will Unite in Honoring La Fayette To-Day, New-York Tribune 26227 (78), 1918, s. 12. (bez uvedení autora)

America Recognizes Czecho-Slovaks, The Manning Times (38), 1918, s. 12. (bez uvedení autora)

Amnesty is Granted by Austrian Ruler, Evening Star 26734, 1917, s. 8. (bez uvedení autora)

Austria-Hungary is Feverish State, Evening Star 26762, 1917, s. 13. (bez uvedení autora)

Austrians Hang 300 Soldiers of Czech Army, The Evening World, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Austrian Religion Foe, Slovak Priest Told, Evening Star 27086, 1918, s. 16. (bez uvedení autora)

Austrian Ruler Eager For Early Peace, Evening Star 29530, 1916, s. 20. (bez uvedení autora)

BAGGER, Eugene S., *Masaryk Has a Life Job as President of New Nation*, New-York Tribune, 1920, s. 4.

Bohemian Leader Lectures, Omaha Daily Bee 74 (37), 1907, s. 6. (bez uvedení autora)

Bohemian President Leaves For Prague, The Washington Herald 4404, 1918, s. 5. (bez uvedení autora)

Bohemia's Garibaldi on Way to This City, Evening Star 27040, 1918, s. 13. (bez uvedení autora)

Bohemians Rally Around Old Glory, Omaha Daily Bee 4 (46), 1917, s. 14. (bez uvedení autora)

CATTON, Bruce, *Born Pure as Lincoln But They Rule Europe*, The Bismarck Tribune, 1932, s. 6.

Continued Encouragement in Siberian Situation, Omaha Daily Bee 72 (48), 1918, s. 10.
(bez uvedení autora)

Courage, Evening Star 29196, 1924, s. 6. (bez uvedení autora)

Current Happenings of More Than Ordinary Moment, Evening Star 19 040 (78), 1891, s. 7. (bez uvedení autora)

Czech Leader Promises Reprisal for Murders, New-York Tribune 26162 (78), 1918, s. 4.
(bez uvedení autora)

Czecho-Slavs Recognized by United States, The Washington Herald 4331, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Czecho-Slovak Crusade in Siberia – Romance, New-York Tribune 26180 (78), 1918, s. 37. (bez uvedení autora)

Czecho-Slovak Leader Coming to United States, The Evening World, 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

Czecho-Slovak to Organize an Army to Assist Entente, New-York Tribune 26124 (78), 1918, s. 11. (bez uvedení autora)

Czecho-Slovaks Recognized by the Government of U.S. in Fight of Common Enemy, The Evening World, 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

Czecho-Slovak Republic is Proclamed Officially, Masaryk Ratified as Head, The Evening World, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Czech Drys Keep Beer From Youth, Evening Star 31842, 1931, s. 14. (bez uvedení autora)

Czech to Honor Wilson's Memory, Evening Star 29138, 1924, s. 9. (bez uvedení autora)

Czechs Athletes To Give Program, Evening Star 1263, 1929, s. 31. (bez uvedení autora)

Czechs Promise Reprisals For Execution of Comrades, New-York Tribune 26154 (78), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

Czechs to Greet America by Radio, Evening Star 33418, 1935, s. 13. (bez uvedení autora)

Czechs Will Honor Washington Birth, Evening Star 32072, 1932, s. 5. (bez uvedení autora)

Danger in Immigration, New-York Tribune 20 227 (62), 1902, s. 9. (bez uvedení autora)

Dawn of New Czecho-Slav Nation Today, The Washington Herald 4376, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Discussion of Boundaries Starts Row in Conference, Omaha Daily Bee 112 (48), 1918, s. 7. (bez uvedení autora)

Dismember Austria, Bohemian Advocate, Evening Star 26684, 1917, s. 10. (bez uvedení autora)

Dr. Masaryk Honored As Patriot and Leader By His Home People, Evening Star 31183, 1929, s. 9. (bez uvedení autora)

GELDOF, A. E., *Seven Nations Declare Freedom From Teutons in Independence Hall*, The Bismarck Tribune, 1918, s. 7.

German Bohemians Draft Constitution and Name Capitol, New-York Tribune 26283 (78), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

Groundless Alarm, New-York Tribune 20 282 (62), 1902, s. 8. (bez uvedení autora)

Immigration Peril, Evening Star 15 359, 1902, s. 1. (bez uvedení autora)

Jugo-Slavs Are Asking For Aid From America, The Evening World, 1918, s. 21. (bez uvedení autora)

Judgement Delayed in Ship Dispute, Evening Star 26638, 1922, s. 10. (bez uvedení autora)

Leader of Bohemians, North Platte semi-weekly Tribune 46 (34), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

LOWRIE, Donald A., *Built and Stabilized Nation*, Evening Star 31351, 1930, s. 29.

Married American Girl, New-York Tribune 26260 (78), 1918, s. 13. (bez uvedení autora)

Masaryk Distressed at Attitude of U.S., Evening Star 27842, 1920, s. 7. (bez uvedení autora)

Masaryk Elected Head of Republic, Evening Star 27230, 1918, s. 17. (bez uvedení autora)

Masaryk Enjoys Reading, Evening Star 1044, 1925, s. 16. (bez uvedení autora)

Masaryk First Head of Czech Republic, New-York Tribune 26294 (78), 1918, s. 11. (bez uvedení autora)

Masaryk Tells Club Czech Troops Really Founded Republic, New-York Tribune 26301 (78), 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

MASARYK, Tomáš Garrigue, *A Message from President Masaryk*, The Slavonic and Eastern European Review 7 (20), 1929, s. 241–244.

MASARYK, Tomáš Garrigue, *The Slavs after the War*, The Slavonic Review 1 (1), 1922, s. x+2–23.

MASARYK, Tomáš Garrigue (edd.), *Korespondence T.G. Masaryk - Velká Británie*, Praha 2020.

May Speak to Congress For Bohemia's Freedom, The Washington Herald 4226, 1918, s. 10. (bez uvedení autora)

Memorial Services Conducted at Prague, Evening Star 28915, 1923, s. 4. (bez uvedení autora)

Mid-European Union Of Nations Undertaken In Independence Hall, Omaha Daily Bee 110 (48), 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

MILLS, James A., *Czechoslovakian President Began Career as a Locksmith*, Evening Star 30774, 1928, s. 26.

O'HIGGINS, Harvey, *One of the Strangest Tales of War is Crusade of Czecho-Slovaks Across Russia to Lake Baikal*, Omaha Daily Bee 11 (48), 1918, s. 44.

Opposed to Clericalism, The Washington Herald 326, 1907, s. 4. (bez uvedení autora)

PEPPER, Charles M., *Czecho-Slav and Jugo-Slav Nations in the War*, Evening Star 27151 (700), 1918, s. 31.

Personal Notes, Omaha Daily Bee 62 (37), 1907, s. 6. (bez uvedení autora)

Population, The Evening World, 1902, s. 6. (bez uvedení autora)

President Masaryk Here on His Way to Become Chief of First After-War Republic, The Evening World, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

President Once a Blacksmith, Evening Star 33703, 1936, s. 41. (bez uvedení autora)

Proclaim Freedom of Czechs, Omaha Daily Bee 106 (48), 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Professor Masaryk, Bohemian Leader, on Way to See Wilson, New-York Tribune 26104 (78), 1918, s. 3. (bez uvedení autora)

Professor Masaryk Here, The St. Louis Republic, 1902, s. 10. (bez uvedení autora)

Professor Masaryk's Visit, The St. Louis Republic, 1902, s. 5. (bez uvedení autora)

Prof. Masaryk Will be Guest of Honor, Evening Star 27043, 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

Sees Alliance of Poles, Czechs and Jugo-Slavs, The Evening World, 1918, s. 2. (bez uvedení autora)

Slavic Legion Now Ratified by Committee, The Washington Herald 4257, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Slovak Leader To Be Honored at Reception, The Washington Herald 4213, 1918, s. 6. (bez uvedení autora)

Take Oath of Office, The Bismarck Tribune, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

T. G. Masaryk President of Czecho-Slovak Republic, Omaha Daily Bee 126 (48), 1918, s. 8. (bez uvedení autora)

Two Capitals Located Here, The Washington Herald 4350, 1918, s. 4. (bez uvedení autora)

U.S. Recognizes Czecho-Slovaks De Facto Nation, Evening Star 27160, 1918, s. 1. (bez uvedení autora)

Would Save Prof. Masaryk, The Washington Herald 2886, 1914, s. 7. (bez uvedení autora)

Literatura

BROŽ, Aleš, *President Masaryk, Creator of the Czechoslovak Republic*, Current History 24 (1), 1926, s. 48–53.

BUREŠOVÁ, Jana – PELIKÁNOVÁ, Jitka, *Studie z dějiny emigrace*, Olomouc 2010.

FENWICK, Charles G., *The Recognition of De Facto Governments*, Worlds Affairs 3 (131), New York 1968, s. 177–183.

FILÍPEK, Jan, *Odlesky dějin československého exilu*, Praha 1999.

HÁLKOVÁ, Daniela, *Masarykův exil. Svědectví dopisů*, Historie a vojenství 52 (1), 2003, s. 74–86.

HÁLKOVÁ, Daniela, *Role propagandy ve válečných aktivitách T. G. Masaryka od vypuknutí války do ledna 1917*, Historie a vojenství 1, 2000, s. 14–37.

KLIMEK, Antonín, *Vznik Československa 1918*, Praha 1994.

KOVTUN, Jiří, *Masaryk and America: Testimony of a relationship*, Washington 1998.

KOTVUN, Jiří, *Slovo má poslanec Masaryk*, Praha 1991.

KOTVUN, Jiří – OPAT, Jaroslav, *Masarykův triumf: příběh konce velké války*, Praha 1991.

KUCÍK, Štefan – ŠVORC, Peter, *Česko-slovenský zahraniční odboj v USA (1914–1918)*, in: Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd, Brno 2013, s. 49–64.

MASARYK, Tomáš Garrigue, *The meaning of Czech History*, Chapel Hill 1974.

OPAT, Jaroslav, *Filozof a politik: T. G. Masaryk 1882–1893*, Praha 1990.

OPAT, Jaroslav, *Průvodce životem a dílem T. G. Masaryka: česká otázka včera a dnes*, Praha 2003.

ORZOFF, Andrea, "*The Literary Organ of Politics*": *Tomáš Masaryk and Political Journalism*, *Slavic Review* 63 (2), 2004, s. 275–300.

PALEČEK, Pavel, *Exil a politika: historici o nejnovějších dějinách a o sobě*, Tišnov 2004.

PICHLÍK, Karel, *Českoslovenští legionáři (1914–1920)*, Praha 1996.

POLÁK, Stanislav, *Charlotte Garrigue Masaryková*, Praha 1992.

POLÁK, Stanislav, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 1990.

POLÁK, Stanislav, *Tomáš Garrigue Masaryk obrazem i slovem*, Praha 2000.

RECHCÍGL, Miroslav, *Češi se ve světě neztratí, natož v Americe: medailonky ze života českých vystěhovalců*, Olomouc 2020.

SEATON-WATSON, R. W., *Masaryk in exile*, in: *The Slavonic Review* 9 (3), 1925, s. 609–621.

SOUBIGOU, Alain, *Tomáš Garrigue Masaryk*, Praha 2004.

STEDD, Wickham, *Thomas Garrigue Masaryk. The Man and the Teacher*, *The Slavonic and East European Review* 24 (8), 1930, s. 465–477.